

Brassói Lapok

XL. évfolyam
267 szám.

Főszerkesztő:
Szele Béla dr.

Szerda

1934. évi november 21

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldre: A kézbesítő kézbesítési díjával és a pénzbeszedő inkasszó-díjával egyetemben 74 lej. Brassóban 70 lej. Ha az előfizető közvetlenül a kiadóhivatalnak fizet, az előfizetési díj 68 lej. — Postai kézbesítéssel és közvetlenül a kiadóhivatalnak fizetve, az előfizetési díj havonta 60 lej. — Külföldre: negyedévre 300 lej, fél évre 600 lej, egész évre 1200 lej — Magyarországon negyedévre 12 pengő, fél évre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — HIRDETÉSEK díja hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegoldalon 6 lej, páratlan (jobb) szövegoldalon 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Braşov, Str. Regele Carol 56-58. Telefonszámok kiadóhivatal 92., szerkesztőség 93.

Nem bűnös

A Skoda-ügy nagy szenzációja kissé maga alá temette azt az esküdszéki ítéletet, amely Siancu kapitányt rehabilitálta. Mit is csinált ez a Siancu? Semmi egyebet, csak azt, hogy egy bírósági tárgyaláson ő, a tanu, egyszerre csak előléptette magát bírónak és hóhérnak. Itélkezett és halálos ítéletét azonnal végre is hajtotta.

Ez a rideg és merev tényállás. És erre mondta az esküdszék egyhangulag, hogy: Nem bűnös.

És erre mondta az ügyész, hogy Siancu cselekedete nem olyan, amelyik büntetést érdemel. De erre mondta Goga is, hogy ő megérti a vádlottat. A vádlottat, aki a bíróság jelenlétében gyilkolt. A vádlottat, aki revolvért vitt az igazságszolgáltatás felszentelt hajlékába.

Oh, távolról sem akarjuk mi ennek az ügynek áldozatát glorifikálni. Ugy tudjuk, ő sem tett egyebet, mint amit a gazdag emberek általában csinálni szoktak: védte és valószínűleg szaporítani is akarta a vagyonát. Ha mindezt törvénytelen úton végezte, itt vannak a bíróságok, itt van a jogrend, amelyik elég erős ahhoz, hogy egy Tischler Mór visszaparancsoljon a törvényesség keretei közé.

Ha Siancu kapitány mégis revolvért rántott, ezzel a ténykedésével legelső sorban a bíróságot sértette meg. Az a revolverlövés azt ordította világra, hogy ez az önmaga csinálta mővevény nem bízik abban a bíróságban, amelynek tevékenységét, tisztaságát, kétségbevonni a legnagyobb bűn, amely egy tisztesség polgár lelkiismeretét terhelheti.

Nem kutatjuk, mit csinált Tischler Mór, aki sohasem gyalázhatta meg a jogrendet annyira, mint ez a lovag, ez a rehabilitált hős, aki bátran és felelmet nem ismerve, agyonlőtt egy védtelen embert.

A Matiuska-pörben a biatorbágyi merénylet állandóan arra a bizonyos Leóra hivatkozik. Az ő parancsára dolgozott, Leó szuggerálta, Leó a bűnös. Ez a védekezés nyilván hazug, de mint szimbólum él és valóban részes, mint felbujtó.

Siancunak is megvan a maga Leója, a mely nem személy, hanem egy szörnyű betegség, amely lelküismeretlen kalandorpolitikusként injekciónak áldozataikba.

A beteg sovinizmus terrorja ez, amely elfogadott eszközzé minősítette a gyilkosságot. Szörnyű szuggesztívó, gigászi Leó, aki végetes verdiktre kényszeríti az esküdteket, aki megakadályozza a jogrend, az egyenlőség egyetemes uralmát. Gyűlöletbombák robbannak szerteszét, Goga is felcsapott Leónak és sokan mások, akiknek nevelésük, emberségük, belső konstrukciójuk szerint birokra kellene kelniök ezekkel a szörnyű szuggesztörökkel.

Két nagy aktualitás foglalkoztatja most a román közvéleményt. Az egyik a Skoda-jelentés, amelyben a parlamentti esküdszék egynéhány embert minősített bűnösnek. A másik a Siancu-ügy, amelyben egy emberre mondták ki, hogy nem bűnös.

Biztosra vesszük, hogy a Skoda-ügyből előbb-utóbb kihámozzák a politikumot és megmarad a másfélmilliárdnyi kár bűnösök nélkül. Vihar lesz ekörül. Izgalmas harcok jönnek, nagy birkózások következnek, aztán belefáradnak, kiegysznek és elpihentetik a hullámokat.

Egyre magasabbra csapnak a hullámok

Vasárnap két népgyűlésen került szóba a Skoda-ügy

Bratianu Dinu Târgovistén hanyagsággal és vigyázatlansággal vádolta a nemzeti-parasztpártot

A kormány félhivatalosa ingyen mellékletként osztogatja a könyvalakban megjelent hivatalos jelentést, a nemzeti-parasztpárt 100 ezer példányban nyomtatja ki Calinescu ellenjelentését

Bukarest, november 20.

A politikai vihar, mely a Skoda-szerződés betervezésére nyomán keletkezett, teljes erővel zugs az izgalom hullámai most már a vidékre is árcsaptak. Vasárnap két népgyűlésen is szóba került a Skoda-botrány. Targovistén a kormány-párt dambovitamegyei tagozata tartott gyűlést, melyen Dinu Bratianu pártelnökön kívül Inculetz, Manolescu-Strunga és Jamandi miniszterek is résztvettek, továbbá a tagozat elnöke Dimitriu volt miniszter, aki a kormány megbízásából a

parlamentari vizsgálatot irányította. Elsőnek Dimitriu szólalt fel, aki kijelentette, hogy

a parlamenti vizsgálóbizottság minden befolyástól függetlenül végezte munkáját és nem állott szándékában a nemzeti-parasztpártot pellengérré állítani.

Bratianu Dinu szokatlanul éleshangu beszédben foglalkozott a nemzeti-parasztpárt szerepével. Szerinte

a nemzeti-parasztpárt hanyagsága és vagyázatlansága volt az oka, hogy a

Skoda-ügy idáig fejlődött.

A másfél évig tartó vizsgálat semmi komoly eredményt nem tudott elérni, mert azok, akiknek érdekében állott, eltünteték a legfontosabb bizonyítékokat.

A parlamenti bizottság jelentése világosságot vet erre az ügyre.

— Hogy ki a bűnös — végezte beszédét — azt majd a Semmitől fogja kideríteni. Mindenesetre bűnhődniök kell azoknak, akik akár a közérköles, akár a büntetőtörvénykönyv ellen vétettek.

Averescu Jasiban beszélt

Jasiban Averescu marsall beszélt. Kifejtette, hogy mennyi bajt okoz, ha a kormányok súlyos milliókat költenek el szavazatszálított elemekre és fekete listára teszik azokat, akik leleplezik üzelmeiket. Ezután az alkotmány módosításának szükségességét hangoztatta Averescu. Szerinte úgy kellene megváltoztatni a mai elavult kormányzási rendszert, hogy

az uralkodó bizalmából kinevezett miniszterek addig ne hagyják el helyüket, míg a király által jóváhagyott kormányzási programot meg nem valósították.

Meissner volt miniszter, az avereszkánusok jasi tagozatának elnöke beszédében kitért a Skoda-ügyre. Bűnösnek tartja úgy a nemzeti-parasztpártot, mint a liberálisokat. A kormánypárt mindenáron vádlottakat akar gyártani és erkölcsileg tönkre akarja tenni a nemzeti-parasztpártot. A nemzeti-parasztpárt azért bűnös, mert hagyta a botrányt idáig fejlődni, állandóan azt hangoztatta, hogy kompromittáló adatok vannak birtokában, de ezeket az adatokat mindeztideig nem hozta nyilvánosságra.

MADGEARU: „VADLÓK VAGYUNK ÉS NEM VADLOTTAK”

A Dimineataban Madgearu volt pénzügy miniszter nyilatkozott a Skoda-jelentés-

A Siancu-ügyről már nem beszél senki, pedig az az erkölcsi kár, amit ez okozott, sokkal nagyobb, mint a másfélmilliárd. Itt nincs vihar, pedig ebben is politikum van. Itt nincs háborgás, pedig ez sokkal nagyobb ügy, mint a Seletzky titkos doszárja.

Ott hatszáz ágyu az ügy tárgya, itt egyetlen revolver. Az ellopott ágyut, a mely még nem sült el, pótolni lehet.

Ezt az egyetlen revolverlövést, ame-

ről. Kijelentette, hogy a nemzeti-parasztpárt nem mint vádlott, hanem mint vádló szerepel ebben az ügyben. Meg akarja és meg fogja állapítani, kiket terhel a felelősség azért, hogy Maniu fegyverkezési programját nem sikerült megvalósítani.

Bentoiu jelentése, szerinte, beteg gondolkodásmód szülte, szégyensolt a parlamenten, melyet rosszakarattal és hamis adatok alapján állítottak össze, nyilvánvalóan azzal a céllal, hogy vele a nemzeti-parasztpártot üssenek egyet.

Könnyműien építi fel vádindítványát Cihosky tábornok és Popovici Mihály ellen, akit bizonyára azért kellett belekeverni ebbe az ügybe, hogy a bizonyítékok eltűnésének kifogásával megmagya-

rázzák a közvéleménynek, miért nem tudták leleplezni a többi bűnösöket.

— A merészség csúcspontját — hangoztatta Madgearu — akkor éri el a jelentés, amikor árnyékot akar vetni Maniu nagy személyiségére, azáltal, hogy nevet-séges módon, erőszakoltan és minden alap nélkül vádat emel Boila Romulusz ellen. S hogy célját elérje, attól sem riad vissza, hogy

merényletet kíséreljen meg Maniu tisztességesen szerzett s még az egyesülés előtről származó vagyona ellen. Ugyilátszik nem volt elég a jegyzőkönyvhamisítással megkísérelt erkölcsi merénylet. Ez a körülmény alkalmas arra, hogy feltárja a nagy nyilvánosság előtt a vizsgálat politikai jellegét és célját.

Lapvélemények a Skoda-ügyről

A kolozsvári Romania Noua így ír: — Amit előre sejtettünk, megtörtént. A jelentésnek ártatlanokat kellett belekevernie ebbe az ügybe. Ha a látható és a láthatatlan erők vonatokötelen járó személyek merészségükben nem is mentek el odáig, hogy hozzányuljanak annak az embernek a becsületéhez, aki a nemzet méltóságát testesíti meg s akibe a nép minden reményét helyezte, nem kevésbé igaz, hogy a jelentés ennek

dacára páratlan galádsággal van megszerkesztve és szégyene a román igazságszolgáltatásnak.

A lap szerint a Skoda-ügyet ezzel a jelentéssel nem lehet lezárni, a nagy pör csak most kezdődik a közvélemény ítélőszéke előtt.

Az Epocában Grigore Filipescu a konzervatívok vezére így vélekedik a jelentésről:

— A jelentés politikusok és nem bírák műve. Ha komolyan az igazságot keresték volna, úgy az ügy pár nap alatt lekerülhetett volna napirendről. Európa minden sarkában embereket lehet felfedezni, akik lesben állanak, hogy a kellő pillanatban felgyujtsák kontinensünket. Mi pedig ahelyett, hogy házánk biztonságát fölött örködnénk, a Skoda-játékkal szórakozunk.

— Egyik pártot a másik ellen ingereljük, hogy néri látványokban gyönyörködhesünk.

Filipescu utal Lengyelország példájára, amelyet a belső párharcok vittek a pusztulásba. Egyesíteni kell az erőket, fogjon kezét valamennyi nemesen érző és gondolkodó politikus, különben Románia Lengyelország sorsára jut.

Politikai körökben feltűnést keltett Gheorghe Bratianu lapjának cikke, mely szerint

az ultraliberalisok egyelőre nem óhajtának véleményét nyilvánítani ebben az ügyben.

A párt, mely megmarad régi álláspontján, hogy a Skoda-ügyet a nemzeti érdekeknek megfelelően bírálja el, csak akkor fogja szavát hallatni, ha a párt elnöke alaposan áttanulmányozta úgy a hivatalos, mint az ellenjelentést.

A georgisták magatartását arra magyarázzák, hogy a párt a liberálisoknak

közvetve sem akar segítségére lenni a nemzeti-parasztpárt ellen indított harcban.

A Dimineata vezető helyen foglalkozik a kérdéssel. Megállapítja, hogy a jelentésnek több sebezhető pontja van. Első sorban nem lehet megérteni: miért helyezi vád alá Popovici Mihályt, aki a házkutatást irányító katonai főügyészt óvatosságra intette. Vajda, kihallgatása során kijelentette, hogy az ő megbízásából történt a telefonbeszélgetés, amire a főelődő vádindítványát felépítette. — Másfelől Uica tábornok is bevallotta, hogy az ő intézkedésére hagyták abba a házkutatást. Továbbá senki nem érti: mit keres Boila ebben az ügyben? Mivel lehet bizonyítani, hogy valóban köze volt a szerződéshez. Georgescu tartalékos ezredessel eléggé szeliden bánták a jelentés, holott jutaléklevele az iratesomóban fekszik. Nem tették vizsgálat tárgyává, mivel áll kapcsolatban a személyi befolyással való üzérkedés, amivel vádolják.

— Még nem lehet tudni hová vezet ez a harc. Az Indreptarea szerint a kormány bukásához. Mások tovább mennek. Ezért, úgy látjuk, hogy a pártok, melyek nem akarnak a zavarosban halászni, zárkóztak magatartást tanúsítanak. Bentoni jelentése súlyos belpolitikai gyötrődések kezdetét jelenti.

Goga lapja, a Tara Noastra különösen tartja, hogy Calinescu ellenjelentése a hivatalos jelentés minden vádpontjára válaszol, jóllehet Bentoni senkivel nem közölte annak tartalmát. Hangsúlyozza a Skoda-ügy politikai jelentőségét, melyvel megkezdődött egy nagy párt erkölcsi pöre.

HALLGAT A KORMÁNY LAPJA, ELLENBEN...

A kormány félhivatalosa nagy meglepetésre nem foglalkozik a jelentéssel. Ellenben a hirrovatban közli, hogy a laphoz melléklet van csatolva: a teljes szövegű hivatalos jelentés, melyet a kamara adott ki könyvvalakban és a Monitorul Oficial nyomdájában készült el.

A nemzeti-parasztpárt is kinyomatja Calinescu ellenjelentését és közel száz ezer példányban helyezi el tagozatai segítségével a városokban és a falvakban.

Az Adeverul úgy tudja, hogy Popovici Mihály, bár nem épült fel betegségéből,

vasárnap vonatára ült Párisban és kedden Bukarestbe érkezik.

Maniu szerdán résztvesz a Babes-emléknapon.

A BRASSÓI ÜGYÉSZSÉG ELUTASÍTOTTA AZ IDŐSEBBIK CODREANU PANASZÁT

Jon Zelea Codreanu, a feloszlatott vasgárda „kapitányának” élesapja, akit a színeji merénylet után letartóztattak Brassóban, annakidején panaszt nyújtott be a brassói törvényszékhez Inculetz belügyminiszter, Jamandi belügyi alminiszter és I. Strat brassómezei prefektus ellen. A törvényszék az ügyészhez tette át a panaszt, ahol ma döntöttek a beadvány ügyében.

A főügyész elutasítja a panaszt azon a címen, hogy az előbb említett politikuskok ellen eljárás nem indítható, mivel Jon Codreanu letartóztatása kormányzási ténykedés volt,

amire a vonatkozó törvények módot nyújtanak. A panaszt ezután, valószínűleg, ad acta teszi a törvényszék.

Angelescu temesvári nyilatkozata szerint

Január elsején menesztik a nyelv-vizsgán elbukott kisebbségi tanerőket

Temesvár, november 20.

Ugyancsak Temesváron járt Angelescu közoktatásiügyi miniszter is, aki reggel háromnegyed nyolckor érkezett a temesvári pályaudvarra, majd a déli órákban vidékre utazott, ahol több iskolai ünnepélyen vett részt. Majd visszatérve Temesvárra, a külvárosi gyermekkert felszentelésén jelent meg és megelégedését

fejezte ki az ott látottakon.

Nyilatkozott a kisebbségi tanítók és tanárok vizsgáztatásáról és kijelentette, hogy a bántási kisebbségi tanerők közül aránylag kevesen buktak.

Az elbukott kisebbségi tanítóknak és tanároknak azonban már január elsejével ki kell lépniük hivatalaikból.

Hajnali párbaj a rendőr és egy ittas póstatisztviselő között

Lelőtte a rendőr az izgága embert, aki elvette a kardját és azzal lenyisszantotta ujjait

Kiskunhalas, november 20

Halálos párbaj zajlott le hétfőn hajnalban Kiskunhalas egyik utcáján. Bánó Ferenc 25 éves póstatisztviselő egész éjszakai mulatozás után, hajnalban ittasan tartott hazafelé. Virágos jókedvében volt és ennek hangos kurjongatásokkal adott kifejezést. A közelben sétáló rendőr odament hozzá és csendre intette. A póstatisztviselőt annyira felháborította a rendreutasítás, hogy rátámadt a rendőrré, dulakodni kezdett vele, majd hirtelen ki-

rántotta annak kardját és rásújtott.

Bánó a heves kardsújtással a rendőr védekezésére emelt kezéről több ujját levágott. A rendőr sem maradt tétlen, hanem látva, hogy az ittas ember életét veszélyezteti, kirántotta revolverét és lelőtte a póstatisztviselőt.

A rendőr golyójától kapott sebbe Bánó belehalt, míg a súlyosan sebesült rendőrt kórházba szállították. A hajnali párbaj részleteinek tisztázására megindult a vizsgálat.

Építkezési viszály Kolozsváron

Fő a klinikák kényelme, a város biztonsága nem fontos

Betiltotta a kolozsvári mérnöki és egészségügyi hivatal a klinikai nyersolajtartályok építését

Kolozsvár, november 20

A kolozsvári egyetem a postatakarék-pénztártól 40 millió kölcsönt vett fel intézményeinek a kifejlesztése céljából. A beruházási programban a klinikák központi fűtésének köszönhető nyersolaj-tüzelésre való átalakítása is szerepel. E végből a klinikák igazgatósága meg is kezdte, a 420 vagon nyersolaj befogadására szánt tartályok építését, elfelejtette azonban ehhez a városi mérnöki és főorvosi hivatal hozzájárulását kikérni.

A város persze értesült az építkezésről s úgy a mérnöki, mint az egészségügyi

hivatal megbízottai kiszálltak a helyszínre. Megállapították, hogy a tartályokat nem építik be eléggé a földbe s ráadásul villámcsapás ellen sem biztosították be, úgyhogy szerencsétlenség esetén a hatalmas mennyiségű nyersolaj felrobbanhat, meggyulladhat s égő lávátömeghez hasonlóan hömpölyöghet le a város alacsonyabban fekvő utcáira. Tekintettel mindezekre, a városi mérnöki hivatal veszélyesnek találta az építkezést s annak folytatását betiltotta.

Az egyetem vezetősége fellebbezéssel élte a belügyminisztériumhoz a betiltó végzés ellen.

A szentjóni borzalmas kettős gyilkosság tettesei a bíróság előtt

Nagyvárad, november 20

A szentjóni borzalmas kettős rablógyilkosság, amely annakidején országos feltűnést keltett, most került törvényszék elé. Hétfőn délelőtt kezdődött meg az ügy főtárgyalása a nagyváradi törvényszéken és előreláthatóan csak néhány nap múlva lesz ítélet.

A vádirat részletesen ismerteti az előzményeket. 1934. január 22-én éjszaka Biró Károly, Fritz Pelbart József és Kocsis József hódosi legények vad kegyetlenséggel meggyilkolták és kirabolták özv. Retek Istvánné 54 éves szentjóni asszonyt és József fiát. A gyilkosok szörnyű munkát végeztek, az áldozatokat a felismerhetetlenségig megsemmisítették, majd a lakást kirabolták. Néhány napi rendőri és csendőri munka után mindhárom tettest elfogták. De kérezerült a két elvetemült felbujtó is, Tar Piroška hódosi jósnő és Tóth Juliska bábasszony személyében.

Hétfőn délelőtt Tar Piroskát és Tóth Juliskát hallgatták ki.

Mielőtt az ügy érdemi tárgyalása megkezdődött, a két vádlott nő néhány régebbi viselt dolga foglalkoztatta a bíróságot. A vádiratból sorra kiderült, hogy Tar Piroška — aki prostituált életét cserélte fel a jobban jövedelmező jövendőmondással — a gyilkosságok egész sorát készítette elő.

A jósnő Szalárdon Zeika Sándor fele-

ségétől 2500 lejt vett fel azzal az ígérettel, hogy az asszony urát hat hét alatt elteszi láb alól. Valami „büvös italt” adott át az asszonynak, amitől Zeika Sándor még sem halt meg.

Veres Sándornétól ezer lejt kért és kapott, hogy férjét, aki elhagyta, visszatérítse.

Tamás Sándor felesége ezer lejt fizetett Tar Piroskának és Tóth Juliskának, hogy férjét eltegyék láb alól. A két asszony mérge helyett aszpirin és puder keverékét adta át a férjgyilkosságra készülő asszonynak. A férfinak természetesen semmi baja sem történt az ártalmatlan „mérgegtaltól”.

Ezekben az ügyekben csak szélhámoskodott Tar Piroška, de elvetemültsége még nyilvánvalóbb a kegyetlen szentjóni rablógyilkosság előtti gyilkossági kísérletben.

Sipos Sándor szalárdi gazdálkodót akarta meggyilkoltatni, mert úgy tudta, hogy százötvenezer lejt öriz házában. Fritz Pelbart Józsefet, a szentjóni ügyben is szereplő legényt bérelte fej a gyilkosságra. Éjnek idején hatoltak be a házba. Az első szobában aludt az öreg Siposné. A legény torkon ragadta és fojtogatni kezdte az asszonyt, aki álmából felriadva segítségért kiáltott. A kint várakozó Tar Piroška és Tóth Juliska és a legény úgy megijedtek, hogy elszaladtak.

Tar Piroška és Tóth Juliska ezekre a vádpontokra vonatkozólag részletes vallomást tettek.

Zendülés Abessziniában az olaszok ellen

Róma, november 20

Az abessziniai Gondari helységben etióp zendülők fegyverrel megtámadták az olasz konzulátust, amelynek védőrsége és a zendülők között heves puszkaharc fejlődött ki. Az ütközetnek egy halottja és két sebesültje volt.

A támadás hírére a római kormány megbízta az addis-abebai olasz követet, hogy tegye meg a szükséges diplomáciai lépéseket az abesszin udvarnál és kérjen elégtételt. Erthyreai Gondari ugyanis Abessziniához tartozik, Abesszinia pedig köztudomásúlag olasz fennhatóság alatt áll.

A katonai őrszem agyonlőtt egy ismeretlen nőt

Temesvár, november 20.

A gyárvárosi vasuti állomás mögött az éjszaka Pankofa János katona teljesített őrszolgálatot. Valamivel éjfél után egy kendőbe burkolt asszony közeledett feléje. A katona megállásra szólította fel, a nő azonban szó nélkül tovább haladt.

A katona erre szolgálati fegyverét rá-sütötte az asszonyra, akinek a golyó mellébe furódott, azonnal meghalt.

Az ügy kivizsgálására a nyomozás megindult.

Meghalt Szabó Lujza, a kiváló budapesti operanékesnő

Budapest, november 20

Szabó Lujza operanékesnő, az Operaház tagja, hétfőn reggel műtét következtében váratlanul meghalt. A kitűnő énekesnő hirtelen halála a magyar főváros művészeti köreiből mély megdöbbentést keltett. Szabó Lujza, aki mindössze 28 éves volt, az Operaház legértékesebb tagjai közé tartozott s gyakran szerepelt nagy sikerrel a budapesti rádióban is.

Bukarestbe érkezett Románia szófiai köve

Bukarest, november 20

Stoica Vasile szófiai román követ ma Bukarestbe érkezett, hogy jelentést tegyen azokról a tárgyalásokról, melyek Titulescu kezdeményezésére indultak meg Románia és Bulgária között.

Románia kiadta Jugoszláviának Grodicsek halálaitelt horvát menekültet

Belgrád, november 20.

A Románia területén letartóztatott Grodicsek horvát menekültet tegnap rendkívül erős csendőri fedezet mellett átadták a jugoszláv hatóságoknak és Belgrádba szállították. Grodicseket már az elmúlt év szeptemberében halálra ítélték, bár a tárgyaláson nem is jelent meg, mert revolveres merényletet követett el Perovics Ivo horvát bán, jelenlegi régens ellen.

Perovics megmenekült, mert a merénylet golyója a sofförjét találta el.

A jubiláns Horthy nyilatkozata Magyarországról és jelenéről

Budapest, november 20

Budapestre történt bevonulásának 15-ik évfordulója alkalmából Horthy Miklós kormányzó interjút adott a Pesti Napló munkatársának. Ez az interjú Magyarország kormányzójának egyedüli megnyilatkozása a magyar sajtó számára és ezért a lap vasárnapi számában főhelyen közölte.

Horthy kormányzó többek között rámutatott arra, hogy a 15 évvel ezelőtti Magyarország és a mai Magyarország között az a legfontosabb különbség, hogy az ország meggyógyult. Az akkori siralmas lerongyoltságú magyar nép ismét nemzetté forrott össze. Visszatekintve az elmúlt másfél évtized eseményeire elmondhatja, hogy szemében akkor sem voltak és most sincsenek pártok. Az ő szemében az emberek csupán két pártba oszlanak, amelyek közül egyik a tisztességes és becsületes magyar emberek pártja, a másik pedig a többieké.

Páratlan incidensek Slavescu pénzügyminiszter és a temesvári gyáriparosok küldöttsége között

Vermes Ernő kalapgyáros indulatos kitörése miatt a pénzügyminiszter kiutasította a deputációt

Előzetesen a Gyapjuipar Rt. kölcsönjegyzése hozta indulatba Slavescut, aki gunynak és kihívásnak minősítette a Gyapjuipar Rt. igazgatójának közlését

Temesvár, november 20

Slavescu pénzügyminiszter vasárnap reggel Temesvárra érkezett és délelőtt fél 10 órai kezdettel a kereskedelmi és iparkamara dísztermében előadást tartott az országfejlesztési kölcsön jelentőségéről. Az előadáson részt vettek a Bánság valamennyi közigazgatási érdekképviseletének a képviselői: a gyáriparosok szövetségének, a kereskedők és háztulajdonosok egyesületének, az ipartestületnek, a vendéglősök és kávéoskák ipartársulatának és még számos érdekképviseletnek a vezető személyiségei, valamint a hatóságok fejei élükön Nistor Dumitru megyefőnökkel.

A szokásos üdvözlés után tartotta meg előadását a pénzügyminiszter. Felhívta a polgárság figyelmét a belföldi kölcsön országfejlesztő jelentőségére, hangsúlyozta, hogy a mai helyzetben minden szempontból ez a legjobb mód arra, hogy a forgalomból eddig kivont s holtan heverő tőkék gyümölcsöző befektetéshez juthassanak. Az országfejlesztő kölcsön mellett, hogy a lej stabilizált árfolyamán aranyértékben biztosítva van, mobil is, annál fogva, hogy a kölcsönjegyző szorult helyzetében a Nemzeti Banktól hitelt kaphat kötvényeire. A bánsági tőke, amely nem gyümölcsözik más téren, a kölcsön útján igazán reális elhelyezkedéshez jut.

A nagy figyelemmel hallgatott előadás után a pénzügyminiszter sorjában fogadta a gazdasági érdekképviseletek küldöttségeit, amelyek általában kijelentették előtte, hogy a legmesszebbmenő mértékben részt akarnak venni a belföldi kölcsön jegyzésében, mert tudatában vannak a kölcsön jelentőségének.

A Gyáriparosok Szövetsége temesvári tagozatának a képviseletében 15 tagú küldöttség jelent meg Slavescu pénzügyminiszter előtt. A küldöttségből elsőnek Acht Izidor, a Gyapjuipar Rt. vezérigazgatója közölte, hogy a gyárvállalat 1700 főnyi munkása és 3000 tisztviselője összesen 2 millió lejt jegyez, még pedig úgy, hogy a munkások fejenként 1000 lejt, a tisztviselők pedig egyhavi fizetésüket fordítják a belső kölcsönre.

Ehhez a 2 millióhoz a részvénytársaság a maga részéről még 1 milliót jegyez és ilyenképpen a Gyapjuipar részvénytársaság 3 millió lejlel veszi ki részét az országfejlesztő pénzügyi akcióból.

A pénzügyminiszter láthatólag meglepődött hallgatva Acht Izidor vezérigazgató bejelentését, majd a következőket válaszolta: — Az Önök vállalata állandóan igénybe veszi a mindenkori pénzügyminiszter szíveségét és jóindulatát, amellyel, hogy az állam 1 milliónyi kamatot fizet a Gyapjuipar Rt.-nek, a hadseregszállítókól folyó követeléseit után. Nagyon csodálkozom, hogy Hatvány báró ur, aki vállalat fő részvényese és aki tudtommal nem román állampolgár, nem tud minderről. Ugy látszik, alkalmazottai nem tájékoztatták kellőképpen a báró urat. Ha Önök 10 milliót ajánlottak volna fel önként, akkor még azt hittem volna, hogy alkudozni akarnak. Így azonban csak gunynak és kihívásnak tekinthetem magatartásukat. Idegen tőkével állván szemben, amely állandóan igénybe veszi a Nemzeti Bank, a Creditul Industrial és a pénzügyminiszterium jóindulatát, elvárom, hogy újabb ajánlatot tegyenek.

Ezután a pénzügyminiszter kijelentette, hogy amíg ez nem történik meg, nem haját a Gyapjuipar Rt. igazgatóságával tárgyalni.

Vermes Ernőre, a kalapgyár vezérigazgatójára kerül ezután sor, aki a gyár 550 munkása és 50 tisztviselője részéről fél millió lejt ajánlott meg.

Slavescu pénzügyminiszter, akit nyilván tüzetesen tájékoztattak a temesvári

Gyáriparosok viszonyairól, meghökkenve és méltatlankodva szolt oda Vermesnek:

— Hogyan teheti most ezt az ajánlatot, amikor a múlt héten még csak 100 ezer lejt ajánlott fel?

Vermes vezérigazgató erre indulatosan válaszolt:

— Amíg a Nemzeti Bank a kalapgyárnak lejben lefizetett külföldi tartozásait nem folyósítja, és angol, francia és belga hitelezői nem kapják meg követeléseiket, addig nem tudunk jegyezni, mert képtelenek vagyunk új nyersanyagot behozni, és a termelést rendszeresen és akadálytalanul folytatni. Ha pénzügyminiszter ur közben jár a Nemzeti Banknál és kieszakoz, hogy fizesse ki végre a külföldi hitelezőknek járó összegeket, akkor a kalapgyár hajlandó minden kifizetett millió lejt után 200 ezer lejt jegyezni a belföldi kölcsönre.

Slavescu elszápadva hallgatta végig Vermes szavait, remegve felugrott és a következőket vágta oda a vezérigazgatónak:

— Ön úgy látszik megörült, nem tudja kiol beszél. Én a román államot képviselem és nem gseftek miatt vagyok itt, hanem éppen az Önök vagyoni- és életbiztonsága érdekében. Én itt a román állam nevében beszélek Önnek és megrendülve látom, hogy itt gseftelező hangon próbálnak velem tárgyalni.

Vermes erre még mentegőzni akart, a pénzügyminiszter azonban rákiáltott:

— Ilyen emberekkel nem tárgyalok.

A megbeszélés ilyképpen megszakadt, egyidő múlva azonban a Gyáriparosok

küldöttsége — most már Vermes nélkül — visszatért és Prochaska malomnagyparos szolt a miniszterhez. Sajnálkozását fejezte ki a történetek fölött és mentegőzni próbálta az incidenst, amely igen kellemetlen és kényes helyzetbe hozta a bánsági gyáriparosokat. A miniszter ezután már nem sokat szaporította a szót és annak a reményének adott kifejezést, hogy a temesvári gyáriparosok megmondják magukat és a kölcsön céljainak megfelelő ajánlatokat tesznek. Előzőleg hangoztatta még a pénzügyminiszter, hogy Vermes-féle emberekkel nem hajlandó tárgyalni.

A fogadás további során Slavescu pénzügyminiszter még több más küldöttség bejelentéseit hallgatta meg és tudomásul vette közléseiket.

Arad, november 20.

Slavescu pénzügyminiszter vasárnap Aradon is járt, ahol az országfejlesztési kölcsön propagálása érdekében a város házában nagyszabású előadást tartott.

Előadás után a pénzügyigazgatóságon tett látogatást, melynek keretében vizsgálatot tartott. Érdekes momentum volt a vizsgálatnak Endrődi Sándor főpénztárnok jelentése, aki arról tett panaszt a pénzügyminiszternek, hogy munkáját rendkívül megnehezíti a rengeteg aprópénz s mert igen sok kifizetést kell eszközölnie, ezen körülménynek a szegény nyugdíjasok látják hátrányát. A pénzügyminiszter ígéretet tett arról, hogy az ügyet kivizsgálja és igyekezni fog könnyebbitést keresni.

Slavescu pénzügyminiszter a délután folyamán Aradról Nagyszebenbe utazott.

A nemzeti-parasztpárt parlamenti harcát Maniu fogja irányítani

Az utolsó ütőkártya: Mihalache lemond a pártelnökségről Maniu javára

Bukarest, november 20.

Az Adeverul ma hosszabb cikkben foglalkozik a Skoda-jelentés következtében előállott politikai helyzettel. A lap úgy tudja, hogy a parlamentben Tatarescu is fel fog szólni és kijelenti, hogy a kormánynak semmi köze a jelentéshez s nem célja a nemzeti-parasztpártot kompromittálni.

A Lupta szerint a nemzeti-parasztpárt nemcsak a parlamentben, hanem azon kívül is elveszi a harcot a kormánnyal.

A parlamenti küzdelmet Maniu fogja irányítani, akinek állítólag fontos dokumentumok vannak

birtokában. Mihalache bizalmas hívei előtt azt a kijelentést tette, hogy abban az esetben ha a kormány a nemzeti-parasztpárt ellen tovább folytatja hadjáratát,

Maniu javára lemond a pártelnökségről.

A Lupta másik cikkében azt írja, hogy több erdélyi nemzeti-parasztpárti parlamentár lemond mandátumáról s az új választások során nyilvánosságra hozzák a Skoda-ügy minden részletét.

Egyes bizottsági tagok úgy vélekednek, hogy ki kell kérni több szakértő véleményét, mielőtt a parlament az ügyben véglegesen döntene.

Vajda Sándor jelenlétében

Egymásnak mentek a liberálisok és nemzetipártiak a szamosmegyei tanácsülésen

Dés, november 20.

Szamosmegye tanácsa tegnap tartotta alakuló ülését, melyen maga Vajda Sándor is megjelent. Az ülés első pontja a korelnök megválasztása volt és már itt kitért a botrány.

Korelnökönek ugyanis a liberális Elmon esperest jelölték, mire az ugyancsak hatalmas számban megjelent nemzeti-parasztpártiak sulyosan sértő kifejezéseket kiabáltak az esperes felé. A kiabálás és kavarodás mind nagyobb arányokat öltött, aztán a felbőszült li-

berálisok és parasztpártiak között

kitört a verekedés, úgy, hogy csakhamar az egész városházán, ahol a gyűlést tartották, felborult a rend és a rendőrséget és egy század katonaságot kellett kivezényelni a nyugalom helyreállítására.

Mire azonban a karhatalom megérkezett, a tömeg nagy része elvonult.

Igy a tanács megválasztása egyelőre nyílt kérdés maradt s a gyűlést nyolc nappal elhalasztották.



A SZÁJÁPOLÁS

a közérzethez két okból szükséges

A száj az előszobája a fő szerveknek és mindenekelőtt ennek kell minden bacillustól és tisztatlanságtól szabadnak lennie.

Egészesen szép fogait csak úgy tarthatja meg, ha száját és fogait Odol-szájvizzel és Odol-fogkrémmel ápolja.

Odol szájvíz nélkülözhetetlen, mert a száját tisztán, frissen és egészségesben tartja.

Ha

ODOL SZÁJVIZET

rendszeresen használj, bizonyos lehet afelől, hogy lehelete tiszta és Ön az embereknek, ha közvetlen közelükben is áll, nem tűnik fel kellemetlenül.

Lemondott a külkereskedelmi bizottság elnöke

Bukarest, november 20

Garoflid volt földművelésügyi miniszter közölte Manolescu-Strunga ipari és kereskedelmi miniszterrel, hogy leköszön a külkereskedelmi bizottság elnöki tisztéről. Garoflid lemondását kereskedelmi körökben azokra a sulyos nézeteltérésekre vezetik vissza, melyek az elnök és több bizottsági tag között keletkeztek az új rezsim életbeléptetése alkalmával.

— A serdülő ifjúságnak adjunk hetenként legalább egyszer reggel felkeléskor egy-egy kis pohárynyi természetes „Ferenc József” keserűvizet, mert gyomor-, bél- és vértisztító hatásának, fiuknál és lányoknál egyaránt, igen fontos eredményeket köszönhetünk. A gyermek-klinikákon a Ferenc József vizet a kisdedek makacs székszorulásánál és nagyobb gyermekek gyomorbélhurutjánál már régóta kitűnő sikerrel alkalmazzák.

Ítélet előtt a Matuska-pör

Budapest, november 20.

A Matuska-per hétfői tárgyalásán a szakértői vélemények előterjesztése után Götz Béla dr. főügyész helyettes hatalmas vádbeszédben foglalkozott a biatorbágyi merénylettel és drámai szavakkal vázolta Matuska büntetnének borzalmaságát. — Ezután jellemezte Matuska személyét, feltéve a kérdést, felelhet-e a földi igazságszolgáltatás előtt? Az ügyész elfogadta a törvényszéki orvosszakértők véleményét, amely szerint Matuska a merénylet elkövetésekor nem volt elmebeteg és ma sem az. Kérte a bíróságot, részesítse méltó büntetésben Matuskát és marasztalja el a bűnügyi költségekben is. Enyhítő körülményeket nem lát és ezért a legszigorúbb büntetést kéri.

Lépay Tibor dr. védő szerint Matuska a legnagyobbfokú beszámíthatatlanságban szenved, mert beteges nagyzás, sexualitás és kényszerképzetek irányították tettében.

A védőbeszéd alatt Matuska mereven cipője orrát nézi s itt-ott fintorokat vág. A kétheti tárgyalás nagyon megviselte és sokkal sápadtabb, mint volt.

A keddi nap folyamán valószínűleg kihirdetik az ítéletet.

VILÁGPOLITIKA

Amerika diktátora

Roosevelt és a demokrata párt fölényes választási győzelme újból az érdeklődés homlokterébe állította „Amerika diktátorát”, ahogy az Egyesült Államok elnökét felületesen nevezik. Kétségtelen, hogy az érdeklődés Franklin D. Roosevelt személye iránt hivatalbalépése óta állandó és kitartó, azonban az utolsó hónapok amerikai eseményei mintha kiábrándították volna Rooseveltből a kevésbé tájékozott európai újságívosát. Roosevelt sokszor változtatja rendelkezéseit s ez a mi európai diktátorainkhoz szokott világunkban úgy hat, mint az „elvéktől”, a „céloktól” való kényszerű eltérés, amit az európai diktátorok mindenféle módon maszkírozni kénytelenek, míg Roosevelt, éppen azért, mert nem diktátor, sohasem igyekszik elleplezni egyetlen tevékenységét sem. Rooseveltnek ugyanis nincs nekünk mítikus és misztikus, vagy csalhatatlan dogmái, nincsen ideológiája, csak egyetlen törekvése: Amerikát újból talpraállítani. Hogy milyen eszközökkel, etekintetben nincsen végleges és megváltoztathatatlan irányvonala. Roosevelt kísérletezik, illetve, ha az egyik eszköz nem vezet célra, úgy a másikhoz folyamodik.

Az amerikai nép teljesen leszámolt a republikánusok ama hiedelmével, hogy a Hoover-féle prosperitása valaha is visszatér, éppen ezért bizik annyira Rooseveltben, mert ennek nem a prosperitása az álma, hanem a felborult gazdasági életnek a rekonstrukciója a célutasos terve. S mivel az amerikai nép is tudatában van annak, hogy ez a nagyszabású munka nem hajtható végre egyik napról a másikra, előre kijelölt eszközökkel, hanem bonyolult és fáradságos folyamatot jelent, nem tévesztették meg a megtorpanások, sőt az itt-ott felmerülő balsikerek sem, ellenkezőleg, Roosevelt szinte beismerései, amelyek azonban elpusztíthatatlan optimizmussal vannak telítve, csak még inkább megszilárdították az amerikai népben az elnökre vetett bizalmat. Ezért nincs szüksége Rooseveltnek diktatori alűrökre, de még diktatori hatalomra sem.

Annak bizonyítására, hogy egy államférfi személye lehet szuggesztív, lenyűgöző és egyenesen autoritativ akkor is, ha az illető elutasítja magától a diktatura görögütözes és fegyvertözes megvilágítását — mert kétségtelen, hogy Rooseveltnek csak egyetlen szavába került volna és korlátlan hatalommal ruházták volna fel —, néhány jellemző és illetékes véleményét sorakoztatunk fel az alábbiakban.

Legelőbb is illessük ide a Fortune című folyóirat cikkét, amely még abban az időben látott napvilágot, amikor Roosevelt az amerikai nép szemében csak egy elszánt utolsó tét volt és ugyszólván csak a Hoover féle republikánus politikától való riadt menekülés ültette az elnöki székbe. A cikk éles fényt vet Roosevelt szellemi világának a kialakulására.

„Mr. Roosevelt polgártársainak nagy többsége” — szól a cikk, amely „Az új Roosevelt” címet viseli — „nem tud sokkal többet arról, hogy mi játszódik le az agyában, mint amennyit a tibeti Buddha gondolatvilágáról tud. Mindössze annyit tud, hogy az Egyesült Államok Roosevelt alatt igényes gazdasági programot hajtott végre, amelyet a kapitalisták államszocializmusnak mondanak s amelyet néhány egészséges emésztésű bizakodó személyiség a szükségéből eredt ideiglenes segítségnek nevez. Bárhogyan s fejlődjék, ez Mr. Roosevelt programja. Mr. Roosevelt irányítja és nélküle a program összeomlanék.

Mr. Roosevelt azért a ma világának legnagyobb és legbaljósabb rejtélye. Néhány hónappal ezelőtt bizonyos más nézetű urak bizonyára nem vették őt túlságosan komolyan a szfinks szerepében. Sokan közülük a Harvard-egyetemről ismerték őt és úgy hitték, hogy olyan maradt egész életére. Mások csak a mosolyát ismerték. Mások viszont a társasági modorára emlékeztek. És mindezen csoportok egybehangzó véleménye az volt, hogy az új elnök, noha fellépése és személye kellemes, sőt elvarázsoló, nem az erő embere, hanem sokkal inkább mindig csak a pillanatnyi tanácsadója, a tolmácsa.

Hogy ebben a nézetben harminc évvel ezelőtt mennyi volt az igazság, ma nehéz megállapítani. Férfikorában Roosevelt minden tekintetben az volt, akit pompás fickónak mondanak. A politikát bizonyos

Tomcsa Sándor:

KISVÁROSI RIPIORTOK...

A fiu állásba került

Kisváros, november 20

A fiu most huszonhat éves, de már huszonhat évvel ezelőtt is Béla volt. Persze, még csak hivatalosan. Otthon és az ismerősök részére Pinkipunki, Kukilimukili, Antyapantya s más efféle nevekre hallgatott, akkor, amikor tulajdonképpen mindent csinált csak éppen hallgatni nem akart. Aztán a Bébin, Bélucin, Bélukan, Bélácskán és a hivatalos keresztnévnek még száz meg száz nyakatekert változatán és kificamított variációján keresztül, mikor leszolgálta a katonaságát, végre elnyerte a Béla nevet.

Ezelőtt négy évvel szerelt le. A katonaságtól önmagának egy tudósucshurut, anyjának halvát, apjának csempész török dohányt és lánytestvéreinek egy amo-

lyan vicces, piros török fezt hozott. Az ajándékok kiválasztásánál, fiui ragaszkodásán kívül nagy szerepet játszott, hogy hangsúlyozni kívánta ama vidék jellegzetes sajátosságait és népi vonatkozásait.

Mint említők, ekkor lett Béla és észrevétlen átmennettel, elmosódó állomásokkal ekkor lett munkanélküli. Mert kezdetben a család hallani sem akart, hogy valami után nézzen. Gyenge szegényke — mondta az anyja — és ezt addig hangoztatta, míg Bélának, hátul a nadrágjából ki kellett eresztetni, azon egyszerű és örvendétes okból, hogy Béla egy reggel nem fért be a nadrágjába. Ez volt tulajdonképpen az első mozzanat, mikor a család akarva nem akarva, kénytelen volt arra gondolni, hogy itt volna az ideje, a fiúnak va-

lami állást szerezni.

És az apja, tényleg, még aznap szövé, tette a kaszinóban a dolgot, ügyvédekkel beszélt, a betegsegélyző főnökével, egy szeszgyárossal és két adóhivatali tisztvel. elölvel és mikor este hazament, úgy nyilatkozott a párolgó rakott krumpli fölött, hogy körülbelül el van intézve a dolog. Vacsora után az anyja könnyezett, hogy el fogja veszíteni a fiát, hogy az kikerül az örvénylő és csábító életbe, a lánytestvére egy féltucat monogramos zsebkendőt nyújtott át neki, az apja pedig elvitte és megittak egy liter savanykás bort olcsót, de savanykást, mikor is az öreg, az ő pályaválasztási idejéből mesélt kitartóan és — hiába — unalmasan, történeteket.

REMÉNYTELJES VÁRAKOZÁS

Aztán vártak.

Várták, hogy valamelyik ügyvéd beszél, hogy kapnak a betegsegélyzőtől valami irást, hogy a szeszgyáros üzen: Béla menjen azonnal.

Egy évig vártak így és csak akkor kezdtek csodálkozni, mikor a Béla nadrágjának egy egész uj feneket kellett tétetni. Nem azért, mintha Béla tovább is hizott volna, hanem, mert nem telt új ruhára.

Atyja ebből az alkalomból nem borolozott és nem mondott történeteket saját feneketlensége idejéből, hanem a fejét csóválta és későn aludt el.

A fiu, bár csak egy ruhával, egy cipővel és ugyszólván mindössze hat darab monogramos fehérneművel rendelkezett, nem panaszkodott. Idejét, évszakok szerint osztotta be és pedig: tavasszal kuruizált, nyáron barnára süttette magát, ősszel megfihéredett és télen fázott.

Igy teltek az évek.

De hogy tulajdonképpen égető és bonyolult probléma kezdett lenni a fiu elhelyezkedése, mutatta az is, hogy az apa egyre gyakrabban csóválta a fejét és egyre később aludt el.

A mama nem csóválta és a körülményekhez képest elég jól aludt, ellenben szemrehányásokat tett az urának, hogy mindig éhletesen volt, ahogy mondta: tutyi-mutyi és akkor mit várjon az ember a gyerektől.

A lány pedig félretéve mindent és kiegészítve lelkiismeretével, kezdte visszalopkodni a monogramos zsebkendőket. Hiszen végeredményben igaza volt, ő ezt testvéreinek abból az alkalomból adományozta, hogy az kihajózik az élet vizeire.

Béla tehát egy szép reggel arra ébredt, hogy egyetlen egy szál monogramos fehérneművel nem rendelkezik és megdöbbenését csak az enyhítette, hogy ragyogó, meleg nyár volt és nemrég tétettek új feneket a még mindig régi nadrágnak.

Mégis puhatolózni kezdett és a strandról azzal ment haza, hogy legkésőbb ősszel állásba kerül. Otthon megbízták Bélában és estére libaaprólék volt, anélkül, hogy valami különösebb családi évforduló lett volna és így titokban, tulajdonképpen a Béla bejelentését ünnepelték. Vacsora után az atya arról beszélt, hogy mire költötte első fizetését, Béla hümmögött és elhatározta, hogy tényleg néz valami után.

Persze, őssze elfelejtettek mindent. Béla a nyáron kekes-feketére égett és ugy-

szólván minden percét a megfihéredés kötötte le, annál is inkább, mert Mancika — aki nem a testvére volt — időközben egy filmet látott, melyben egy csodálatosan fehér bőrű férfi elkerül a vadak közét.

Talán ezért is jelentette be Béla, hogy a télen elmegy a rézbőrűek közé, mire nem volt libaaprólék, nem volt történet, ellenben a papa kizökkenve optimizmusából, egy hatalmas pofont huzott le Bélának.

Ezzel megint eltelt egy év, mialatt Béla bal arca is lassan megfihéredett, úgy, hogy Mancikának igazán nem lehetett kifogása. Nem is volt és titokban — mert Béla félt a részleges megvörösödéstől — el is jegyezték egymást.

Tulajdonképpen tehát csak az állás hiányzott és Béla egyetlen, monogramos fehérneműjébe sirta bele az öröm könnyeit.

Innen aztán az események drámai gyorsasággal peregtek.

Sóbanfőtt volt és papa nem beszélt történeteket, ellenben ebéd után alkalmat

keresett és megkérdezte Bélától, hogy: 1., ki az a nő, akivel állandóan mászkál, 2., hogy egyáltalán mit akar attól a nőtől.

Erre Béla férfiasan bevallott mindent és mindkét oldali vörösséggel hagyta el a szobát. Ez Mancikának nem túlságosan tetszett, de akkor már nem lehetett segíteni a dolgon.

Mert rá néhány napra, a mama testvére volt látogatásban éppen és szobakerült Béla is.

És a mama testvére — mert az is kíváncsi mindenre! — megkérdezte, hogy Bélának van-e állása?

Mire a mama sóhajtott és zavartan piszkálta az asztalterítőt, de az ilyenek jobbat írt, azért egy kicsit letompította hangját és így válaszolt:

— Állása? Oh, hogyne! Apa lett...

A testvére meglepődve kapta fel a fejét, de aztán elgondolkozva bólintott:

— Fiam, hidd meg, a mai világban az is valami.

Aztán a drágaságról kezdtek beszélgetni.

Futballbotrányok sorozata volt vasárnap Aradon

Egyenruhás drukker belerugott a kapusba, elpüfölték a bírót, agyrázkódást kapott egy játékos

Arad, november 20

Alig mulik el vasárnap, hogy parázs verekedés, játékos, vagy bíróverés ne történjék az aradi futballpályán. Most vasárnap is elítélendő botrány zavarta meg a Juventus-Gloria mérkőzést.

Az aradi roman csapat fanatikus drukkerai nem tudták elviselni, hogy a Juventus ezen a találkón jobbnak bizonyult a Gloriánál és megnyerte a mérkőzést. A játék egész ideje alatt hangosan és hevesen tüntettek Theil nagyszabású bíró ellen, aki különben elég erélytelenül vezette a mérkőzést.

Példátlan eset történt azonban akkor, amikor

tiszti egyenruhás férfi rohant a pályára és hátulról úgy megrugta a Juventus kapusát, hogy az földreest. A hatalmas termetű bukaresti fiu azonban nem volt rest, felugrott és két olyan pofont „kent le” a sportszerűt-

len, harcias tisztnek, hogy az elvágódott.

A Gloria egyik vezetőségi tagja — magasrangú katonatiszt — sietett a pályára és küldötte le onnan a magáról megfihéredett és kissé beszeszeltnek látszó botrányt okozó katonatisztet. De ezzel nem volt vége. Amikor Theil bíró lement a pályáról,

a Gloria egyik vezetőségi tagja többször arcultította.

A botrány hangulatos izzó légkörben „mélto” befejezésül még egy sajnálatos eset történt. Braun Juventus játékos, aki ezelőtt Aradon játszott, majd külföldre távozott és most jött haza Franciaországból, a Gloria egyik örmester-drukkerével szölközött össze.

Az örmester úgy elverte Braunt, hogy mentőknek kellett kórházba szállítani. Az orvosok megállapították, hogy agyrázkódást szenvedett.

Mikor lesz rend már egyszer az aradi pályán?

De mégis csak több: Mr. Roosevelt meggyógyult, csak a lábai maradtak békák.

Behozonyult lélektani tény, hogy a járás fizikai lehetőségének elvesztése az agy, a szellem fokozottabb tevékenységét váltja ki. Mr. Roosevelt teljesen megváltozott. Döntései gyorsak, világosak és pontosak lettek, tanácsadói csak tanácsadók és nem egyebek, az erős akaratú ember szokásához híven, gyors rendelkezéseket ad és nézetekért harcol. De a változás nemcsak az akaratát érintette, hanem a gondolkodását is. Gondolkodása mélyebb és komolyabb lett. Már nem érdekelte, hogy statisztikai játékokat ügön a tengerészeti konstruktörökkel, tisztára a játék kedvéért; már a konklúziók az eredmény, a sikerek kezdték érdekelni.

A kolozsvári gyógyszerészeti fakultás megszüntetése miatt

Öngyilkos lett egy gyógyszerészettan-hallgató

Ahhoz már nem volt anyagi lehetősége, hogy Bukarestben folytassa tanulmányait

Kolozsvár, november 20.

Az egyik szamosújvári gyógyszerésztárban a vasárnapra virradó éjszaka nagy moriumadaggal megmérgezte magát Tiebó József 23 éves marosvásárhelyi illetőségű gyógyszerészettan hallgató, aki gyakornokként működött a patikában. Az első orvosi segélynyújtás után a legközelebbi vonattal a kolozsvári belgyógyászati klinikára szállították, de már menthetetlen volt s vasárnap este fél 9 órakor belehalt a súlyos mérgezésbe. Ismerősei szerint

Tiebó a kolozsvári gyógyszerészeti fakultásnak Bukarestbe történt áthelyezése és az ottanival való összeolvastása miatt lett öngyilkos. A kolozsvári gyógyszerészeti kar megszüntetése ugyanis egyértelmű volt számára azzal, hogy nem folytathatja tanulmányait, mert ahhoz hiányoztak az anyagi eszközei, hogy a fővárosba menjen és ott hallgassa az előadásokat. A diátragédia széles körökben mély megdöbbenést keltett.

Kidőlt az „Elsodort falu” hőse

Szabó Jenő, a híres költő-pap, Szabó Dezső fivére 68 éves korában Kézdivásárhelyen gyomor-rákban meghalt

Kézdivásárhely, november 20.

Szegényes, kétszobás bérházi lakás. A falon írók arcképe, néhány dedikált fénykép, az egyik sarokban Szabó Dezső portréja...

Az asztalon készülő kalapok, himzések. Itt dolgozik reggeltől késő estig két sapadt, finomarcú leány. Kell a pénz. Apának kevés a nyugdíja s olyan beteg szegény... A harmadik lány özvegy asszony. Néha gyermekszínházat rendez a kis székesvároskában, abból járul hozzá a szegényes háztartás költségeihez. Bakfis leánya fogtechnikuskusnak készül.

A másik szobában asszisztens, sovány, ősz férfi hever a diványon. Arcán mély harázdákat huzott az Élet, a gondok. Sokszor a nélkülözés és a nagy betegség. Valahol, nagyvárosokban a szegénysorsú betegek ingyen részesülnek a rádium gyógyulást hozó csodás-sugaraiban s itt, az Isten háta mögött egy nagy ember, a nagytehetségű költő, Szabó Jenő szenved a nehéz kórtól, segítség nélkül.

Amikor fájdalmait megengedik, íróasztalához ül, hogy a kialvó parázsból még egy-egy vers-lángot gyűjtsen a fehér papírra.

Aztán kézzel lemásolja megjelent és kiadatlan verseit. A gyöngybetűs lapokat aranyos kötésbe köttet, kisorsolják. Sok év óta már csak így jelentek meg könyvei.

Erdélyi költő sorsa.

Mikor megjelent az Elsodort falu, nagy lelki emóciókat lökött ki belőle a regény

Hiszen öccse írta s a szerencsétlen költő-pap a maga sorsát olvasta Farcád Jenő történetében. Tulzásokban, elragadott tollal, de mégis az ő hányt-vetett élete gomolygott végig a hatalmas regényen.

Akkor a mécsnélküli hétköznapijaiban stüllyedt költőből prózai írást vett ki a regény.

Tíz irodalmi levelet írt

„INTIMITÁSOK SZABÓ DEZSŐ ÉLETÉBŐL”

cimmel. Farcád Jenő kritikája — a Farcád Jenőről szóló könyvről.

— „Édes Öcsém!” — így kezdődnek a levelek. A meghurcolt, pellengéren állított ember, pap, családapa csupa szeretet-írásai ezek a levelek a hír és dicsőség tetején álló Szabó Dezsőhöz.

Mikor az író Olaszországba költözött, megírni a „Segítség”-et, levelet írt bátyjának, bocsánatát kérte az Elsodort falu-ért. Szabó-Farcád Jenő ezt válaszolta: „...leveled úgy eltöltötte az én rongyos szívemet, hogy el sem fért benne minden. A fölösleg kicsordult a könnyeimben. Elsírattam magamat, kit a Farcád-torzoonások szégyene alól csak a halál fog rehabilitálni”.

Most a halál tényleg feloldozta a vélt szégyen alól. Egy vidéki városkában, rajongói hívei között utoljára ment ki a temetőbe Szabó Jenő nagytiszteletű ur, aki 42 évig keresztelte, tanította és temette népét.

Dávid Ioán

Mi készült Lippán?

Bocu Sever érdekes nyilatkozata

Lippa, november 20.

Őszi hangulat faluhelyen, vagy ha úgy tetszik, a vidéki kisvárosban.

És ki hinné, hogy három napon belül ez a kis, unalmas vidéki fészek talán az országot mozgó politikai áramlatok tengelyébe kerül. Ki hinné, hogy a most közzétett hét szerdáján olyan politikai találkozások színhelye lesz Lippa, hogy ennek a találkozásnak hatásai új irányt szabhatnak a politikai élet vezérlésének.

Szerdán, november 21-én Lippára érkezik Lepadatu, a liberális kormány erdélyi reprezentánsa, a jelenlegi kultusz-miniszter és vele egyszerre Maniu Gyula a nemzeti-parasztpárt elnöki titulus nélküli is országos vezére. A két tökéletesen ellentétes politikai pólust képviselő politikus egyazon ünnepségre érkezik és bármennyire is különösen hangzik, együtt vacsorázik s sokat támadott Bocu Sever Lippa kurtuján.

Kis falragaszok hirdetik Lippa utcáin, hogy arra az ünnepségre, amelynek rendezője Bocu Sever, a volt bánsági miniszter és amelynek keretében Babes Vichentiu emlékének áldoznak, két neves vendég érkezik Lippára. És a városkában már azt is tudják, hogy a lippai találkozó jóelőre megrendezett politikai sakkhúzás, amelynek sulypontja az ünnemisért követő vacsora során megtar-

tandó megbeszélésre esik. Különös érdekességet és fontosságot kölcsönöz a találkozásnak, hogy ez ugyyszólván a Skoda-jelentés nyilvánosságra hozásának másnapján történt meg, kétségtelenül olyan légkörben, olyan előfeltételek mellett, hogy ebből a találkozásból vagy villámlás vagy — bármennyire is elképzelhetetlen is egyelőre — megenyhülés kell szülessék.

Ügyes kulisszámögötti politikai játék előzte meg Maniu és a kormány képviselőjének találkozását és a beavatottakat sokat remélnek a várható eszmecsapástól. Mint derült égből a villámcsapás, úgy sujtott le az utolsó pillanatban a Skoda-jelentés váratlan és érthetetlen nyilvánossághozatala, amelyet előzőleg az igy előadójának miniszterelnöki kihallgatása késleltetett. Talán a kormánypárt sem várta azt, hogy ilyen hirtelen kipattan a nagy politikai bomba, amely előre láthatólag lehetetlenné teszi a megegyezést az ország két legnagyobb pártja között. Bocu Sever, akinek hajlékában most már teljesen felforgatott körülmények között szerdán mégiscsak létrejön a félre tett gonddal elkészített találkozó érdekes formában világítja meg a történeteket.

Nem mondom, hogy előre megfontolt politikai tendenciája volt a szerdai találkozásnak — kezdi el nyilatkozatát a volt bánsági tartományi igazgató, — de

nem mondom azt sem, hogy nem volt Vegyük csak az adott helyzetet: Rendeztem egy ünnepséget, amelynek célja egy nagy román emlékének áldozni. Erre az ünnepségre természetesen meghívtam vezéremet, Maniu Gyulát, aki el is fogadta meghívásomat és így természetes, hogy szerdán este nálam költi el estebédjét. Erre az ünnepségre a kormányt is meg kellett hívnom, ezt a meghívást is elfogadták és a kormányt képviselő miniszter ugyancsak nálam, az ünnepség rendezőjénél vacsorázik. A miniszter — aki tudta, hogy házában Maniu Gyulával ül majd egy asztalhoz, — vacsorameghívásomat is tudomásul vette.

Ez a jelentés nyilvánvalóan előre megfontolt szándékkal diszkreditálni akarja, lehetetlenné akarja tenni Maniu Gyulát: ellene irányul az éle és szemmel láthatólag meg akarják semmisíteni a nemzeti-parasztpártot. És ezzel a súlyosan megtámadott és meghurcolt emberrel ül szerdán egy asztalhoz az én házában a kormány kultuszminisztere...

A Skoda-jelentés nem egyéb politikánál. A liberálisoknak mindenkor kormányzási segédeszköze volt a vádaskodás.

Nem akarok elébe vágni az eseményeknek. Azután pedig cenzura van és így különben sem lehet mindent megírni. De hangsúlyozom: tudjuk, hogy a kulisszák mögött rejtélyes erők irányítják a politikai élet eseményeit és szöttek azt a hálót is, amelynek Skoda-jelentés a neve és amelynek célja Maniu Gyula eljétése...

*

HA IGAZ AZ,

hogy az elegáns hölgyeknek rendkívül gondosnak kell lenniök a toalett minden kérdésében,

NEM KEVÉSBBÉ IGAZ

az is, hogy azok a problémák, amelyeket a parfüm művészete vet fel, épen ennyire fontosak.



A divaté a szól Az új női vonal, amely a könnyű ragyogó színű szöveteket követeli meg, gyökeresen megváltoztatta a parfüméria művészetét is. Az egykori nehéz, fojtó parfümök helyett a mai nő illatosított kölnivizet használ. Egy bedörzsölés ezzel a vízzel a bőrt frissé, finommá teszi, diszkrét és tartós illatot kölcsönöz, amely kellemesen kihangsúlyozza a kölnivizet használó hölgy egyéniségét.

„Lady”! Ez a név a kölnivizes üvegen a legkiválóbb minőség jele.

Néha elfelejtik a hölgyek, hogy a kölniviz megválasztása kivételes fontosságú. Elfelejtik, hogy egy toalett, bármilyen drága legyen is, elveszitheti minden hatását, ha silány minőségű parfümöt használ, nehéz és közönséges esszenciákkal illatosított kölnivizet. Aki azon-

ban azt akarja, hogy a szépség legfinomabb effektusait emelje ki, egyéniségének tónusát domborítsa ki és az eleganciának légius megjelenését, annak „Lady” című kölnivizet kell választania a kétségkívül legfinomabbat, ami csak forgalomban van.

„Jockey-Club” a szőkék kedvence.

„Jockey Club” teljes joggal viseli „a kölnivizek arisztokratája” nevet. Valóban, illata szubtilis, raffinált, disztigvált. Azok a hölgyek kedvelik, akik inkább disztigváltak, mint pikánsak. A címke, amelyen „Jockey Club” és „Lady” áll, az Ön számára is a kedvelt kölniviz állandó márkája lesz.

JOCKEY CLUB Lady

A beszélgetés során néhány kérdést intéztem a volt miniszterhez a kisebbségi problémák annyira sajnálatos aktualitását illetően. A volt miniszter az ellenzékben levő politikusokat jellemző készséggel és jóakarattal válaszolt:

— Mindenkori vallottam és vállaltam is: a kisebbségekkel jól kell bánni. Ez nemcsak frázis én nálam, mert hiszen aktív miniszter koromban nem volt olyan kisebbségi sérelem, melyet ne orvosoltam volna: kezdve a brutális csendőrmesterek felfüggesztésétől az iskolai és kulturális sérelmekig. Tudom: manapság súlyos rezsim nehezedik a kisebbségekre. Tudom: sok az igazságtalanság. Tisztaban vagyok azzal, hogy a kisebbségek helyzete súlyosabb, mint a többségi állampolgárok helyzete. De mi is el vagyunk nyomva. Felettünk is súlyos atmoszféra terpeszkedik. Szolgáljon tehát vigasztalásul az ország kisebbségi lakosainak az, hogy mi is elnyomás alatt élünk.

Bucsuozól a belpolitikai élet várható eseményeivel kapcsolatban mondott még néhány szót:

— A Skoda-ügynek következményei lesznek! Komoly, nagy események várhatók, melyreható és nagyszabású politikai akciókkal...

*

Ez az utóbbi kijelentés úgy hangzott, mint az időprognózis: viharos idő várható, helyenként csapadékkal...

Vajon kiből és miből lesz a „politikai csapadék”, amely a várható vihar során lehull a politika egérőre?

Balla Károly

HIREK

Erdélyi Ágnes:

Lemondó ifjúság

A reklám korában élünk. Ma mindenkinek és mindennek reklámra van szüksége. Hírdet a kereskedő, a gyáros, a kozmetikus, a tanár, az orvos és a művész. Minden bornak céger kell, a jónak csakugy, mint a rosszának. Amerikában egy jó reklámötletért óriási összegeket fizetnek.

Kereki Anna Mária, a fiatal 23 éves írónő, akinek nemrégiben adták Pesten a „Music Hall” című darabját, — öngyilkos lett. Logoduy-utcai elegáns lakásában, 25 éves szobalányával együtt gázzal megmérgezte magát. Bucsuleveleiben azt írja Kereki Anna, hogy életében úgy is nagyon kevés reklámot kapott, legalább most a halálával lesz elég reklámja, beszélni fognak róla. Mint írja, szobalányával közös elhatározással mennek a halálba. Tehát Kereki Anna azért lett öngyilkos, mert nem volt elég reklámja. De ugyanezért halt volna meg Farkas Eleonóra is, a szobalány? Nagyon furcsa dolog. Valószínűleg neki is volt valami külön oka és egy kis rábeszélésre ő is pontot tett 25 éve után. Végeredményben, ha gondolkozni kezdünk, mindannyiunknak van okunk rá. Járva az öngyilkosság és ma többé kevésbé minden fiatal hajlamos rá. De ez ellen az öngyilkossági pszichózis ellen küzdenünk kell. A mostani viszonyok között oly sokféle a nélkülözés, olyan sok mindenről kell lemondani és naponta megalkudni, hogy sokan belefáradnak és inkább kiállnak a sorból. De szabad ezt? Egyszerűen tudomásul vesszük, hogy ezen a világon minden rosszul van elrendezve és ahelyett, hogy változtatni próbálnának rajta, hogy megjavítani igyekeznének, inkább meghalnak.

Kereki Annának, — ha jól emlékszünk — mindössze két estét át ment a darabja, a Music Hall. Vagyis megbukott. Ez okvetlen súlyos csapás egy érzékeny és becsvágyó lélekre. A darabot nem ismerem, nem tudom tehát, jó volt-e, vagy rossz. Ha rossz volt, még irhatott volna jobbat, ha tovább él, míg a halálával szerzett reklám úgy sem javítja meg a rossz darabot. Ha jó volt, akkor a sikertelenség miatt, egyenesen bűn volt meghalnia. Verekednie kellett volna a terepért, újabb és újabb jó írásokkal, végre is helyet szorítani magának az irodalmi nagyfejek által fogvicsorgatva brótt pódiumon. Nem megoldás, hogy harc nélkül lemondóan visszavonuljunk. Ennél még Meller Rózi is okosabban intézte, mert ő az állítólag ellene elkövetett merényletnél vigyázott arra, nehogy tényleg meghaljon. Fiatalnak és tehetségesnek lenni, soha sem volt könnyű sor, ma különösen nem az. De mi lett volna, ha Katona József, Madách Imre és a fiatal Ady, akinek szintén sok harca volt az elismerésért kortársaival, mind öngyilkosok lettek volna.

A valódi művész talán az, aki mint Jacobus Stainer, a későbbi világhírű hegedűkészítő, fent a tiroli hegyek között, hatalmas Krisztust faragott. Nem azért, hogy elismerjék, hanem saját magáért és a faragásért, — mert művész volt. Aki mint az erdei madár énekel, nem tördölve azzal, hogy hallgatják-e. Tagadhatatlan tény az, hogy a művészi tett legnagyobb sarkalója a közlés vágya, de azt ma már nagyon sokan félreértik és okvetlen közölni akarnak akkor is, ha nincs is mondanivalójuk. Az operett fellendülése, a lehetőség, máról holnapra világhírűvé, gazdaggá és ünneplétté lenni, sokat ártott a valódi művészetnek, sőt, mint látjuk, a művészetnek is. Ma már az alkotás öröme, — a hit abban, amit alkot, harmadrangú dolog, a fontos csak a könnyű siker, a reklám és a pénz.

Lehet, hogy hamis színben látjuk Kereki Annát, talán súlyosabb és komolyabb oka is volt a halálra, ki tudja. Különböző, ha halála magánügy lenne, ha nem művészberről volna szó, akinek minden tettéről értesül a külvilág és akinek minden ügye kicsiny közügy. Ezzel ő is tisztában volt akkor, mikor a magánember Kereki Anna halálával is reklámot akart csapni az írónő Kereki Annának.

De ha volt is komolyabb oka, ha igaztalanul érte is mellőzés, szenvedni, verekedni és ezer-szer nekigyürkőzve alkotni kellett volna, mint ahogy minden komoly tehetség tette a világ kezdete óta, nem pedig a gázcsapot kinyitnia. Mert ha a ma fiatal művésze is csak ezt a megoldást találja a maga számára, hogyan higgyen és harcoljon a jövőért a fantázia nélküli polár, aki csak élni szeretne.

— A felsővisói időközi bizottságnak nem parancsol senki. Felsővisóról jelentik: Felsővisóról jelentik: Megírta annakidején a B. L., hogy Felsővisó községe a tulajdonát képező erdőségeket egyik elkülönített részét termelésre eladta egy szigeti fakereskedő cégnek. A községi időközi bizottságának határozata általános feltűnést keltett a lakosság körében

annál is inkább, mert az eladásnál megelőzték az összes törvényes formákat és így elsősorban még csak árlejtést sem tüztek ki az eladásra, úgyhogy azt a famennyiséget, amely hozzávetőleges becslés szerint 1800 köbméter tesz ki és a forgalmi értéke 180.000 lej, 24.000 lejért adták el. Az időközi bizottság határozata ellen a visói lakosok egyrésze fellebbezéssel élt a kolozsvári helyi felülvizsgáló bizottsághoz és annak ellenére, hogy a fellebbezésnek felfüggesztő hatálya van, a felsővisói időközi bizottság megengedte a termelést. A községi lakosok által beadott fellebbezést az elmúlt napokban tárgyalta a revíziós bi-

zottság és tekintettel arra, hogy az erdő-eladás csak árverés útján értékesíthető, a fellebbezésnek helyt adott és megsemmisítette a községi részéről történt feladást. Az időközi bizottság azonban úgy látszik nem tartotta magára nézve kötelezőnek a felettes hatósága határozatát és mindezek ellenére megengedte a már kitermelt fának elszállítását. A községi lakosai az időközi bizottság intézkedése ellen Máramaros megye főnökéhez fordult panasszal és kérte a helyszíni vizsgálat azonnali beindítását. Felsővisón általában nagy érdeklődéssel tekintenek a kétségtelenül érdekes ügy további fejleményei elé. (s. j.)

ABLAK

Óromániában igen különös házi eljárást alkalmaznak főleg meghűléses betegségekkel szemben. Egy élő fátylára néhány pillanatig reáborítanak egy poharat, amelyet belül spirítusszal kissé megnedvesítettek; a pohárból még lángnyelvek csapnak ki, amikor szájával nekitapasztyák a beteg meztelen hátának. A pohár természetesen igen erősen reászívódik a testre, hiszen a melegítés folytán erősen megrikkult benne a levegő. Ily módon vagy egy tucatnyi poharat szívatnak reá a beteg hátára, aminek következményeként a vérerek kitágulnak s a beteg helyek vérellátása javul. A poharakat negyedóra múlva leszedik, amit különben alig vár már a páciens; tudniillik, amíg rajta vannak a poharak, a lélegzés meglehetősen nehéz. Utána ellenben általános megkönnyebbülés mutatkozik és a gyógyulás meglepően hamar beáll.

Nem lehetne ezt a rendszert a beteglelkű politikusokra is alkalmazni?

VICTOR MARGUERITE



a „La garconne” és több más világhírű regény szerzője hosszabb időre Oroszországba utazik. A kiváló francia író új regényéhez a Szovjet-Unió területén gyűjt új impressziókat.

— Erre valók a közbirtokosságok? Tudósítónk jelenti: A gyergyóditrói közbirtokosság napkon át tartott közgyűlésén nem kisebb kéressel állottak elő Ditróhodosa községi görög katolikus vallás lakói, hogy a székei vagyonközösség szavazzon meg nekik 500 ezer lej paplak építésére. Hogy honnan veszi a hatalmas adósságokkal küzdő közbirtokosság a hallatlan összeget, arra már a hodosiak nem kíváncsiak? Nekik pénz kell. A közbirtokosság azzal vette le napirendről a kért, hogy majd később tárgyalja. Több sem kellett a hodosiaknak. A fővárosi magyarfaló lapok hasábjain kigyót-békát rákiabálnak a vagyonközösségre s annak feloszlását sürgetik. Közben nem jut eszükbe, hogy a ditrói székelemek nem tudják fenntartani felekezeti iskoláikat és saját templomukat közadományból javítják. Az utóbbi időben egészen kényelmes állapontba helyezkedtek a csiki román közbirtokosok. Elkezdve a csikszeredai tanítók házából a ditróhodosi görög katolikus paplakig minden középületüket a székei közvagyonból akarják tető alá hozni s ha a megmérhetetlen kiadásokat nem bírják a székelemek, akkor feszítmeget kiabálnak. Ha adnak, akkor sem változik a helyzet, mert nem adták egész vagyontuk. Arra nem gondolnak, hogy a székelemeknek is élni illenék saját vagyontukból.

— Kolozsvári hírek. Tudósítónk jelenti: Borza József 69 éves magánzó, aki a Monostori-ut 86. szám alatti házban lakott, nyomora és elhagyatottsága miatti elkeseredésében vasárnap este felakasztotta magát s amikor észrevették tettét, meghalt. Holttestét a törvényszéki bonctani intézetbe szállították, a rendőrség pedig folyamatba tette a szokásos vizsgálatot. — Crisan Petru, a 3. műszaki ezred közkapitánya, sógorának, Rock János gépkocsivezetőnek a Zápolya-utca 54. számú lakása pincéjében vasárnap délelőtti szintén felakasztotta magát, sógora azonban idejében észrevette s levágta a zsinóról. Az életunt katonának nem történt különösebb baja. — A VI. hadtest hadbírósa hét óráig délelőtti tárgyalta Chis György 65 éves gálospetri g. kat. lelkész felségvédelmi pörét. A papot Pop Josif, a községi egyik állami tanítója jelentette fel, azt állítva, hogy az ő és fia jelenlétében felségvédelmi kijelentéseket tett. A tárgyaláson viszont kitűnt, hogy csak bosszúról van szó, a miatt mert Pop tanító elvesztette egy pörét

a papal szemben. Tekintettel erre, a hadbíró Chis György lelkész a vád alól felmentette. Az alaptalan vádaskodásnak persze folytatása lesz a polgári bíróság előtt. — A törvényszék hét óráig délelőtti ülésén Vigh Ferenc, Farkas István és Osváth László vasutasok pörében, akik ellen az volt a vád, hogy a múlt év októberében az állomás és az Albina-faraktár közötti lejtős vasuti pályán, tolatás közben, gondatlanságból halálát okozták Krasznai Márton vasuti munkásnak. Krasznai az ütközés közbe került, amelyek halálra ronesolták. Gondatlanságból okozott emberölés büntetése címén a szörnyethalt vasuti munkás özvegye és hét árva perelte be Vighéket, a törvényszék azonban, bizonyítékok hiányában, mind a három vádlottat felmentette.

— Öngyilkos lett egy postás, mert felfüggesztették. Kézdivásárhelyről jelentik: Néhány nappal ezelőtt hozták tudomására Málnási György postai altisztnak, hogy valami próbból szabálytalanságok miatt két hónapra felfüggesztik. Az öreg postás, aki már 55 esztendeje állt a kézdivásárhelyi posta szolgálatában, anynyira szívére vette a dolgot, hogy öngyilkos lett. Este lefeküdt ágyába és forgópisztollyal a szájába lött. Mire 72 éves felesége beszaladt, férjét vérző fejjel, holtan találta az ágyban. A csendőrség nyomozást indított annak felderítésére, hogy nem játszott-e közre valami súlyosabb körülmény is az öngyilkosságnál.

— Marosvásárhelyi üzleti szarkák vendégszerelése Kolozsvárt. Tudósítónk jelenti: A rendőrség szombat este elcsipelte Zaharovszky Mihály és Schönberger Mihály marosvásárhelyi illetőségű fiatalembereket, akik vásárlás ürügyével több főtéri üzletből értékes árukat emeltek el. A jólöltözött két tolvaj különösen a Rózsa-illatszertárból és a Boros-féle könyvkereskedésből csemt el nagyjértékű portékát. Rendőrségi kihallgatásuk során beismerték, hogy kizárólag azzal a célkitűzéssel rándultak át Kolozsvárra, hogy bevált módszerük szerint minél több üzletben harácsoljanak. Átadták őket az ügyészségnek.

— Székelyudvarhelyi hírek. Piaci árak: buza 70—82, rozs 60—65, árpa 34—38, zab 20—24, kukorica 32—35, burgonya 7—10 lej vékánként. — Ezelőtt jó pár hónappal egy magas aktafényes ur tünt fel Székelyudvarhelyen és pedig

Kamili Egon brassói születésű állítólagos orvos, akinek nem telt rendelőre, de mindent gyógyított. Többek között fogakat i szuozott és javított. Fogorvosi minőségében aztán a javítás végett neki adott arany fogakat elcsikkasztotta, mire feljelentették és most itélkezett a törvényszék felette. Bár a károsultak nem kívánták Kamili megbüntetését, a bíróság mint visszaeső bűnöst 7 hónapi fogházra, 1050 lej pénzbüntetésre és politikai jogainak 5 évi felfüggesztésére ítélte. — Még a tavasz folyamán feljelentették Simonfi József szentdemeteri plébánost, hogy az állami iskola ellen izgatott. A törvényszék ezügyben a most tartott tárgyaláson Simonfit felmentette, mert a vádat alaptalannak találta.

— Utmutató a kettős könyvvitel gyors és könnyű elsajátítására. Összeállították Neuländer Otto és Marocvic Iván. Ára 30 lej. Postai beküldéssel 35 lej. Csak a pénz előzetes beküldése mellett küldi a Brassói Lapok könyvosztálya.

— Sörénymegyei hírek. Popescu Aurél lugosi csemegekereskedő üzletében, vasárnap éjszaka vakmerő betörők jártak. Az álkulesos banditák a hátsó ajtón keresztül hatoltak be az üzletbe, felnyitották a kasszát és onnan 800 lej készpénzt és 8 ezer lej értékű árut loptak. Munka közben ettek, ittak, cigarettáztak, majd a nagy Wertheim-kasszával való sikertelen birkózás után a hátsó ajtón keresztül távoztak. — Lugos törvényszéki város az államfejlesztési kölcsönre 200 ezer lej jegyzett. — Nemes Kálmán 65 éves lugosi könyvkereskedő, Nemes Elemér református főesperes testvérbátyja, lakásáról eltűnt. Másnap reggel a járőrelők holtan találták rá, a szénaraktár közelében. A szerencsétlen ember egy fára felakasztotta magát. Tettét valószínűleg gyógyíthatatlan betegsége miatt követte el. — Baricz Tódor Nádas községi lakos fát hordott szekéren a városba. Utközben elaludt, és egy nagyobb zökkenőnél egyensúlyát veszítve, a lovak közé zuhant. Súlyos sérüléseivel a lugosi kórházba szállították. — A Bisztra völgyét hónapok óta jölszervezett rablóbanda tartja izgalomban. A banda tagjai Karánsebes környékén számos betörést követtek el. Hosszas hajszá után a csendőrségnek sikerült a bandát ártalmatlanná tenni. A fegyelmzett betörő együttes élen egy glimbokai gazda állott, aki legutóbbi betörésénél kalapját a helyszínen felejtette. Az áruló kalap vezette nyomra a csendőrséget. A rablóbanda tagjait a karánsebesi ügyészségre kísérték, ahol már folyik a betörőtársaság tekintélyes bűnlajstromának összeállítása. — A lugosi 12-ik vadászszázalóját, hatévi lugosi tartózkodás után Brádra helyezték át.

— A has gyakori teltsége, a rekesz erősebb feltelődése, májtájéki fájdalmak, emésztési nehézségek, gyomorbelihurut és sárgaság a természetes „Ferenc József” keserűvíz használata által megszüntethetők és az agy, a szem, tüdő vagy szív felé irányuló vértelődések ellen-súlyozhatók.

— Kézrekerültek Gyergyóditró szarkái. Tudósítónk jelenti: Amint már jeleztük, Gyergyóditróban az utóbbi időben egymást érték a különböző lopások. Ábrahám Bernát kerékpárját ellopták, özvegy Szatmári Istvánné és Csergő Vencel kereskedők üzleteit feltörték s azokból nagyobb mennyiségű szeszestalt vittek el. A bevezetett csendőrségi nyomozás során letartóztatták Csibi Imre Gábor és Csibi Imre Lajos odaváló legényeket. Az idevonatkozó bűnjelek és tanuk szerint ők követték el a lopásokat és betöréseket. Erős csendőri fedezettel a csikszeredai ügyészségre szállították őket.

LÁTOGASSA MEG GYÖNYÖRŰEN BERENDEZETT BUTORTERMEINKET, MELYEK MINDEN DARABJA KENYELMES, MELEG OTTHONT KÍNÁL AZ ÖN SZÁMÁRA.

NE SAJNALJA A FARADSÁGOT ÉS GYÓZDJEK MEG SZEMÉLYESEN AZ ŐSI ÉS TÉLI MODELLJEINK SZÉPSÉGERŐL, MELYEKNEK ELSŐRANGU MINŐSÉGÉT HIRNEVÜNK IS BIZTOSITJA.

SZÉKELY és RÉTI
BUTORGYÁR R. T.

UJONNAN BERENDEZETT INTERIEUR-ÖK A BRASSÓI FIÓKÜZLETÜNKBEN, STRADA MIHAI VOIVOD 27.

A Skoda-ügy margójára

A halál nemzetközi boltosai

Hogyan dolgoznak össze és miképpen kötik üzleteiket a fegyvergyárak?
Baldwin a „részvényesek érdekeiről” — Miért kapott nemes-
séget Sir Basil Zaharoff és miért lett a Becsületrend
tisztje Krupp Alfréd? — Négy hónapot kapott
1913-ban Németország Seletzkyje

Vizsgálati fogságban ül a legendás Skoda-vagyon egyik örököse

Bukarest, november 20.

Egy neves angol közgazdász mondta annak idején:

A Tőke, ha 5 százalékos nyereségre van ki-
látás — szundikál.

8 százaléknál felfigyel.

20 százalékos nyereség reményében áttöri a
határokat is.

Ha 30 százalékos ajánlatok fel, nincs az az
erő, ami visszatartsa az üzlet megkötésétől.

40 százaléknál bünteteket követ el.

50 százaléknál képes a holdba is felmászni.

Es ha még nagyobb haszonra van kilátás? —
kérdézzük mi és válaszképpen egészen önkény-
telenül a Skoda-ügyre kell gondolnunk.

Valamennyi Skoda-ügyre, melyeknek titkát
félőtt óvatossággal őrizik a párnázott igazga-
tósági ajtók.

A naptár szerint „Nyilas havában” volnánk.

Am a csillagok járását már régóta a fegyver-

gyárak kormányozzák. A patriarkális csillagá-
szat ártatlan szörnyeinek a helyét újfajta,
acélból, ekrazitból, gyilkos gázból és más öl-
döklő anyagokból felépített rémek foglalták
el szomorú évszázadunk firmamentumán. Az
emberiség sorsát már régen nem költők, írók,
filozófusok, föltalálók és más nagy szellemek
intézik. Mai életünk idegszájai titokzatos pán-
célszekrényekhez vezetnek. A közérdeket egy
más érdek taszította le évszázadon keresztül
tömjénezett trónjáról: a részvényesek érdeke.

Baldwint annakidején meginterpellálták az
angol alsóházban. Valami fegyverszállításról
volt szó, amit nyilvánvalóan nem lehetett össz-
hangba hozni Anglia érdekeivel. Nagybritánia
akkori minisztereinek így válaszolt:

— A részvényesek nem élhetnek meg haza-
fiasságból. Nekik osztalék kell!

Es leült helyére, anélkül, hogy a kérdésre
érdemben is választ adott volna.

A négy titkos nagyhatalom

A háború előtti fegyverkezést négy hadi-
tröszt irányította:

1. A Nobel-féle dinamitröszt, melynek a vi-
lágháború kitöréséig Angliában 7, Németor-
szágban 5 és Japánban 1 fiókja működött. Így:
egyformán állott rendelkezésére a központi ha-
talmaknak és az entente-államoknak. A tröszt
szoros üzleti kapcsolatot tartott fenn a
„Deutsche Waffen- und Munitionsfabriken”, a
„Société française de Dynamite” és a „Socié-
té franco-russe de Dynamite” nevű üzemek-
kel, továbbá egy spanyol hadiszergyárral.

2. Az ágyutröszt székhelye Londonban volt
és „United Harvey Steel Cie” semmitmondó
név alatt működött. Beletartozott 2 angol cég
(Wickers és Armstrong), 1 amerikai (Bethleem
Steel), 2 német (Krupp, Dillinger Hütte), 1
francia (Schneider Creuzot), egy osztrák (Sko-
da) és egy olasz vállalat (Terni).

Az Armstrong és a Wickers fél alaptőkéjük-
kel megalapítják a Mutoran japán hadiszer-
gyárat.

Hat angol vállalat Portugáliában szindiká-
tus alakít, hadihajók építésére.

3. A hajókonzern melynek székhelye Dort-
mundban van. II. Vilmosnak híres nyilatkozata
hozza létre, illetve tömöríti a nemzetközi
tőkét. „Németország jövője a tengeren van”
— jelentette ki a császár. S a Tőke készség-

gel segít a megalománias államfőnek, hogy
fantasztikus terveit megvalósíthassa. Előzetes
megállapodás szerint nyújtják be ajánlataikat.
A „szerencsés” cég, amelyik a rendeltetést
kapja,

10 százalékos köteles leadni a dortmundi
iroda részére, mely a pénzt a konszern tag-
jai között igazságosan szétosztja.

4. A fegyverkonzern, mely 1905-ben jön lét-
re a német, belga és osztrák karabélygyárak
között. Az egyességlekkel szemben a Kele-
felé irányuló fegyverszállítások tekintetében a
konzern egységesen jár el és a mutatkozó
hasznát az előre megállapított arány szerint
osztja fel.

A világháború nem sokat változtatott ezen
a helyzeten. A Skoda-ügy tárgyalása során
kint, hogy például a cseh ágyugyár pompá-
san megfér a francia Schneider Creuzot mel-
lett. Schneiderék nyíltan kijelentették a román
kormány megbízottainak, hogy Skodának bele-
egyezése nélkül nem vállaltaknak rendeltetést.

Es a módszerek, a háború előtt olyan kitű-
nően bevált módszerek sem változtak. A fegy-
vergyárak, sajtójukon keresztül, zavartalanul
usztanak és a legtulzóbb nemzeti propaganda
segítségével készítik elő legzsírosabb üzletei-
ket.

Egy újságcikk következménye:
40 millió márkás gépfegyverrendelés

Amikor feltalálják a gépfegyvert, a német
nagyvezérkar maradi tisztjei vállukat vono-
gatják: A „Deutsche Waffen- und Munitions-
fabriken” ügynökei vért izzadnak: a rendeltetést
nem lehet nyélbe ütni. Am Paul von Gontard
ur, az üzem igazgatója, leleményes ember. Le-
velet írt Párisba, üzletársághoz, a Wickers pá-
risi fiókjához, mely mellékesen az Excelsior cí-
mű jobboldali lapot is pénzezi. Az eredmény?
Az Excelsiorban és más lapokban is cikk jele-
nik meg, hazafias szövegekkel telehintett írás
II. Vilmos Németországa ellen és az előrelátó
francia hadügyminiszter mellett, aki a nagy-
vezérkarral egyetértésben elhatározta, hogy
újabb gépfegyverrendelést eszközöl.

Egy kis háborús pánik. Semmi más.

Pár hét múlva a német lapok vezető helyen
közölték az örvendetes és minden német szí-
vet megnyugtató hírt, hogy

a Reichstag 40 millió márkát szavazott meg
gépfegyverekre, lőszerre és más hadianyaga-
gokra.

A BERLINI SKODA-ÜGY

A Skoda-ügy nem az első botrány a hadi-
szállítások történetében. És remélhetőleg nem
is az utolsó.

1912-ben Erzberger Mátyás akkori kancellár
vizsgálatot rendelt el annak a megállapítására,
hogy a Krupp-üzemek 50 százalékkal olcsób-
ban adhatják termékeiket és így is tisztessé-
ges keresethez juthatnának.

Köztudomású volt ugyanis, hogy Krupp Alf-
réd, a francia Becsületrend tisztjének és III.

Napoleon barátjának utódai 70 százalékos ha-
szonra dolgoznak.

A vizsgálatnak az az eredménye, hogy a cég
Brandt nevű ügynökét (Kruppék Seletzkyje)
víd alá helyezik. A bírósági tárgyalás 1933.
szeptember 8-tól október 23-ig tart. Kiderül,
hogy a német ágyugyár ügynöke bejáratos a
polgári, katonai és tengerészeti hatóságokhoz,
barátai vannak minden hivatalban, akiktől tit-
kos okmányokat sikerül megszereznie.

Két kézzel szórja a pénzt és gyűjti az ada-
tokat a cég részére. Tervezett rendelésekről
szerez értesítéseket és lemosolja a konkur-
rens cégek ajánlatát.

Brandt 4 hónapra ítélik, a Krupp-üzemet
pedig 1290 márká pénzbürséggel sújtják.

Seletzky 5 évet kapott. Persze, ha nagyobb
az üzlet, nagyobb a rizikó is.

KRUPP ÜZENI: NEM ÉRT A POLI-
TIKAHOZ

Érdemes betekinteni Kruppék 1912-iki sta-
tisztikájába.

Az üzem 1826-ban 7 munkással kezd meg-
tüneményes pályafutását. Krupp Alfrédnak
atyja (Frigyes) halála után pénzbeli nehézsé-
gekkel kell megküzdnie, de szorgalmával és
kitalálásával a gyárat sikerül felvirágoztatnia.
1844-ben aranyérmes nyer a berlini kiállítás-
talon. A hatvanas években fegyvert szállít Ausztria
részére. Bár az osztrák-porosz háború a leve-
gőben lóg. Berlinből diszkrétan figyelemze-
tik: nagyja abba a szállítást. Krupp azt vá-
laszolja, hogy

nem ért a politikához, őt csak a gyár üzlet-
menete érdekli.

1866-ban Krupp fegyvereivel méri össze erejét
Ausztria és Poroszország. A krími háborúban
ágyut szállít Franciaország, Anglia, Oroszor-
szág és Törökország részére. III. Napoleon ér-
tekes szolgálatiért megteszi a Becsületrend



tisztjének. (Sir Basil Zaharoff, a hírhedt görög
fegyvergyár is angol nemességet kapott a vi-
lágháborúban „hazafias” tevékenységéért.)

Krupp Alfréd haláláig a gyárban 24.576
ágyut öntöttek, melyből 10.066 Németország-
ban maradt.

1887-től 1912-ig 53 ezer ágyut állítanak elő,
26 ezret Németország, a többi más államok

részére. (Ezeknek az ágyuknak a csövét a vi-
lágháborúban Németország ellen fordították.)

SZÉTPORLADT AZ ÓRIASI SKODA-
VAGYON

A világháborúban az osztrák-magyar had-
sereg a Skoda-cég ágyúival harcolt és itt ké-
szültek a híres 30 és feles mozsarak, amelyek
a pusztításban méltó versenytársai voltak a
német negyvenkettősöknek. A Skoda-vagyon-
ról pedig a háború alatt és azután is úgy be-
széltek, mint valami legendás vagyonról. A
család már a háború előtt dúsgazdag volt és
a világháborúban természetesen még nagyobb-
ra növelték a vagyonát, mert a hadianyag szál-
lítása kitűnő üzletnek bizonyult.

Amikor a cégalapító Skoda meghalt, család-
ja mintegy 200 millió aranykoronának megfe-
lelő vagyont örökölt tőle.

Ez mai értékben körülbelül 8 milliárd lej.
A háború után azonban a cseh köztársaság
mindent elkövetett hogy a pilseni gyárat meg-
szerezze. Végül is Skoda Károly báró, az örö-
kös eladta üzemeit a köztársaságnak, melyért
elég alacsony vételárát, körülbelül egy milliárd
lejt fizettek. Ezt három gyermeke örökölte
1929-ben.

Skoda Emil, a legidősebb fiú, Pilsen közelé-
ben óriási téglagyárat és Alsóausztriában
nagykiterjedésű gyönyörű birtokot kapott. Ka-
roly Róbert, a következő gyerek, akit 19 éves
korában nagykorúsítottak, mintegy 8 millió
schilling értékű vagyonsrészt kapott. A legki-
sebb gyermek, Skoda Hedvig bárónő, több bé-
csi bérpalotát és értékpapírokat örökölt apjá-
tól.

Skoda Károly Róbert szerencsétlen gazdál-
kodása következtében a hatalmas örökség
ugyszólván szétfolyt.

Egyik vállalkozásán például félmillió schil-
linget vesztett.

Ugyancsak nagy veszteségek érték bécsi ház-
vásárlásoknál is. Botránypererekbe keveredett,
bűnvádi eljárást is indítottak ellene, amihez
csak hozzányult, szerencsétlen fizetett volt.

Nem járt jobban Skoda Hedvig sem. Apja
halála után ő is nagykorúsította magát. Ideje
javarészt kolostorban töltötte, vagyona keze-
lését másokra bízta, akik alaposan elgazdál-
kodták az egész vagyont.

Károly báró utolsó ügyvédje Galopp dr.
volt. Negyvennégy perben képviselte s közül-
lök többet meg is nyert. Pár héttel ezelőtt az
ügyvéd irodájában összeszólalkoztak, mire a
feligatott fiatal báró revolvért rántott Ga-
loppra. Letartóztatták és emberölés kísérlete
miatt vád alá helyezték...

Milliók hangtalan átka néha az unokákat ér
el...

Kakassy Endre

Egyheti szegei buikálás után

Önként
jelentkezett az aradi erdőigaz-
gatóság sikkasztó pénztárosa
A dupláját sikkasztotta annak, mint amit hivatalosan
megállapítottak

Arad, november 20.

Jelentkezett az aradi erdőigazgatóság
sikkasztó pénztárosa!

Vasárnap reggel nyolc órakor ifjabb
dr. Demian Aurél ügyvéd cselédje azzal
költötte fel gazdáját:

— Vénica ur van kint és szeretne
azonnal beszélni az ügyvéd urral

Az ügyvéd a váratlan látogató hírére
nyomban felöltözött és irodájában fo-
gadta Vernica Györgyöt, akit az egész
ország rendőrsége köröz és aki azért ke-
rteste fel, hogy vállalja el védeimét. A
lelkileg teljesen összetört 42 éves férfi
szenczi érdekeségű részletekben tárta
fel az ügyvéd előtt sikkasztásának és
szökésének történetét. Elmondotta, hogy
november 10-re virradó éjjel lépte át
Kisjenő közelében a magyar határt. —
Aradról vadászruhában, fegyveresen in-
dult el, hátizsákjában 110 ezer lejt vitt
magával. Még román területen bokorban
rejtette el vadászfegyverét és a sötétség
leple alatt sikerült észrevétlenül átszök-
nie Magyarországra. Gyalog ment Sze-
gedre, ahol egy hétig állandó rettegésben
élt, hogy az időközben bizonyára ki-
adott körözolevél alapján elfogják. Vé-
gül is mikor már nem bírta tovább az
izgalmakat, elhatározta, hogy visszaszök-
kik Romániába. Ismét észrevétlenül át-
jutott a határon. Aradra vasárnap éjszaka
4 órakor érkezett és reggel az utcá-
kon bolyongott. Sem feleségéhez nem
mert hazamenni, sem volt kedvesét nem
akarta felkeresni, hogy esetleg kellemet-
lenséget szerezzen nekik. Végül

közölte az ügyvédnek, hogy az elsik-
kasztott pénz pezsgős dáridókon kö-

ves Ica bártáncosnő társaságában köl-
tötte el.

Délután 11 órakor dr. Demian kísé-
rében Vernica György jelentkezett az
ügyésznek, ahol az ügyeletes ügyész ki-
hirdette előtte a letartóztatási végzést. —
Vernica megismételte az ügyvédnek el-
mondottakat és felvilágosításait újabb
szenczi részletekkel egészítette ki. Kije-
lentette, hogy

összesen 1 millió 200 ezer lejt sikkasz-
tott, holott a hivatalos vizsgálat csak
657 ezer lejes hiányt állapított meg.

Vernica közölte, hogy felesége háza
felerészből az ő tulajdona és a 300 ezer
lejt értékű házfészt felajánlja a kár egy-
részének fedezésére. A sikkasztó pénztá-
rost az ügyész fogházba kísérték.

— Mindenért megtorlás jár a Székely-
földön. Tudósítónk jelenti: Jacob Vasile
altanfelügyelő a felcsiki római katolí-
kus felekezeti magyar tanítók néhány
nappal ezelőtt Csikmadarason tartott
gyűlését erősen kifogásolta. Leszögezi,
hogy a magyar tanítók hétköznap tar-
tottak közgyűlést s ezért egy napra fel-
függasztették a tanítást. A továbbiakban
azt írja Jacob, hogy vasárnap, amikor
nincs tanítás, kellett volna megtartani
ezt a gyűlést. A magyar tanító egyesület
idevonatkozó magyarázatában leszögezi,
hogy a felekezeti magyar tanítók igen
nagy százalékanak vasárnap kántori te-
endői vannak s így e napokon lehetetlen
gyűlést tartani. A csiki magyar tanügy
érdeklődéssel figyeli Jacob tanfelügyelő
megtorlást sürgető, kétségtelen rossz-
indulat diktálta jelentésének eredmé-
nyét.

K Ö Z G A Z D A S Á G

November 20-án nemzetközi buza-konferencia kezdődik Budapesten

Meg akarják hosszabbítani az 1935 augusztusában lejáró nemzetközi buzaegyezményt — Románia az idén ki nem használt exportkontingenst is kéri 1935-re

Bukarest, november 20.

November huszadikán nyílik meg Budapesten a nemzetközi buza-konferencia, amely a múlt évben tartott párisi, római és londoni tanácskozásoknak a folytatása. Mint ismert, a tavalyi konferencián megegyezés jött létre a buza-termelő államok között, amelynek alapján a tengerentúli országok kötelezték magukat a buza-termelés korlátozására, a dunai agrárállamok a buza-export csökkentésére. Ugyanakkor bizottságot létesítettek a buza-termelő és buzavásárló államok gazdasági együttműködésének felügyeletére, valamint az évi buza-termelési és kiviteli kontingensek megállapítására.

Ez a londoni egyezmény 1935. augusztusában jár le és ha az eredményei ezidőközben nagyon gyengén vehetők is észre, mégis az első évi alkalmazása ennek a nemzetközi megállapodásnak azt bizonyította, hogy van lehetőség a buza-kereskedés szabályozására induló nemzetközi együttműködésre. Az elmúlt év alatt az egyezmény nagyobb arányú alkalmazására azért nem ke-

rült sor, mert az időjárási viszonyok és egyéb mezőgazdasági feltételek miatt nem volt jó a buza-termés, holott az egyezmény éppen a buza-felhasználás értékesítésére jött létre. Amerikában és a többi tengerentúli országban valóban csökkent a buzával bevett terület, de nem a buzaegyezmény miatt, hanem ettől egészen független tényezők behatása alatt. A dunai államok buza-kivitelénél sem lehetett az egyezményben lefektetett szabályokat betartani. A szeszélyes időjárás következtében Romániának például deficitet a buza-termése ebben az évben és aligha lesz képes exportot csinálni ebben a cikkben, ugyanakkor Magyarországnak jelentős készletei voltak buzában, amelyeket el tudott adni a nemzetközi piacon. A különböző külkereskedelmi és valutaris akadályok is közbejártak abban, hogy a buzaegyezményt nem lehetett 100 százalékosan végrehajtani és nem sikerült egy harmónikusabb és egészségesebb együttműködést elérni a termelő és buzavásárló országok között.

Mindezek ellenére a nemzetközi buza-bizott-

ság jónak látja, hogy a szerződést 1935 augusztus 15-ike utánra is meghosszabbítsák az érdekelt államok. Ezért hívták össze a budapesti konferenciát, amelyen természetesen Románia is képviselteti magát. A budapesti konferencia napirendjének egyik legfontosabb kérdése az, hogy meg kell hosszabbítani az Amerikai Egyesült Államok és Kanada között a buza-vezetési korlátozására létrejött egyezményt, azután meg kell hosszabbítani a Románia, Magyarország, Jugoszlávia, Bulgária és Lengyelország között a buza-exportra vonatkozó megállapodást, végül pedig meg kell állapítani, hogy a dunai államok mennyi buzáat exportálhassanak az 1935 évi termésből. Ez az utóbbi kérdés érinti legközelebből Romániát és félhivatalos közlések szerint ezt a pontot akkor is megoldáshoz kell juttatni, ha a generális buzaegyezményt a konferencia nem is hosszabbítaná meg. De a megegyezést komplikálja Románia álláspontja, amely szerint Románia a jövő évre azt kéri, hogy megfelelő termés esetén az idén ki nem használt kontingenst is exportálhassa.

A TEMESVARI TERMÉNYPIAC ÜZLETTELEN

Kötések csak búzában voltak elvétele. Árak: 78-as torontáli buza 390—395, 76-os temesi buza 380—385. Az intervenció vásárlások szünetelnek.

A betegségélyző autonómiájáért

(Bukarest) A bukaresti alkalmazottak szervezetei tiltakozó gyűlést tartottak, amelyen élesen bírálták a kormányt az azt a tervét, amely a munkásbiztosító pénztár autonómiáját el akarja venni. Az alkalmazottak kijelentették, hogy a legelősebb harcot indítják annak érdekében, hogy megvédjék a behiztosítottak pénzén alkotott intézményt attól, hogy politikai eszközre süllyesszék. Ezután sorozatos gyűlések megtartását határozták el, a gyűléseken több volt miniszter is részt vesz.

Előfizetőink figyelmébe!

Mindazon előfizetőinknek, akik nem helyi pénzbeszedő útján szoktak fizetni és előfizetésük elsőjén lejár, a mai napon postautóval küldtünk ki. Nagyon kérjük az illető előfizetőinket, szíveskedjenek ezen postautóvalynál felhasználásával az előfizetés megújítására szolgáló összeget mielőbb átutalni, nehogy — ennek hiányában — lapunk folytatásának küldésében megszakítás álljon elő.

Miért nem lépett életbe 15-ikén az új behozatali rendszer?

Sarkalatos kérdések, amelyek még mindig nincsenek tisztázva — Hír szerint gyökeres módosítás előtt áll az egész külkereskedelmi politika

Bukarest, november 20

Amint előre megjövendeltük, az új külkereskedelmi rendszernek a behozatali vonatkozó rendelkezéseit a kormány nem tudta november 15-én életbe léptetni. Ennek a halasztásnak a hivatalos magyarázata az, hogy nem készültek még el a szükséges nyomtatványok, a tényleges ok azonban az, hogy november elsője óta jóformán alig exportáltak valami árut és annak az ellenértéke csak hosszabb idő múlva fog az exportőrök birtokába jutni, hogy azután beszolgáltassák a Banca Națională-nak. Következésképpen

a Banca Naționalănak egyetlen lej értékű devizája sincsen még az új rendszer alapján eszközözendő árubehozatal részére.

Ez volt az egyik oka az új import-rezsim elhalasztásának. A másik oka ennek az újabb halasztásnak az, hogy még mindig egész sereg rendkívül fontos kérdés van, amely nincs elintézve, viszont ezek tisztázása nélkül szó sem lehet az új rezsim zavartalan működéséről.

A különböző gazdasági érdekképviselők sorozatos gyűléseit tartanak még most is, hogy az új kiviteli és behozatali rendszerrel kapcsolatban felmerülő gyakorlati kérdéseket leszögezzék és a minisztérium elé terjesszék, amelytől ebben az értelemben megfelelő instrukciók kiadását kéri. Mindjárt az exportnál ott van az első kategóriába osztott áruk kérdése, amely ma sincs tisztázva. A minisztérium döntés csak azt mondja, hogy az első kategóriába tartozik a fa, a petróleum és a gabona, de

senki sem tudja, hogy milyen faárak, mely gabonafélék és mely petróleumtermékek tartoznak ebbe a kategóriába, amelynek az exportőr köteles minden devizát a Banca Naționalănak eladni hivatalos árfolyamon.

Tisztázásra vár az a kérdés is, hogy a kontingentált árukat csak az első kategóriájú áruk exportjából eredő importutalványokkal lehet-e behozni, vagy pedig fel lehet használni erre a célra a második kategóriába tartozó áruk exportjából eredő behozatali utalványokat is?

És ha a második kategória áruinak exportja alapján be lehet hozni kontingentált árukat is, kell-e ehhez az importőrnek külön behozatali engedély, illetve importkontingens, vagy sem? Az egyik aradi malomcég buza-ízest és korpát exportált, amiért megfelelő összegű behozatali utalványt kap. Ezekkel behozható például pamutfonalat, ha nincsen kontingens ennek az árunak importjára? Egy másik aradi iparvállalat ugyancsak buza-ízest és korpát exportált, az azért járó behozatali utalványok

ellenében behozható pamutfonalat a részére megállapított kontingensen felül? Az egyik bukaresti vásongyár olyan behozatali utalványt vett, amelyet gyümölcs-export ellenében állítottak ki. Behozható-e ez a gyár pamutfonalat az utalvánnyal, ha a saját kontingensét már kimerítette? A minisztérium határozat csak azt írja elő, hogy a második kategóriába tartozó áruk exportja alapján kiadott importutalványokat új áru behozatalára lehet felhasználni, de nem intézkedik arról, hogy kontingentált, vagy nem kontingentált árukról van-e szó.

Hasonlóan fontos kérdés az is, amely arra vonatkozik, hogy a behozatali utalványokat mikor kapják ki az importőrök. Akkor-e amikor az exportból eredő devizák már a Banca Naționalăhoz jutottak?

A jelek azt mutatják, hogy a Banca Națională csakugyan így értelmezi ezt a pontot, azért adta ki a vámhivatalok részére a rendelkezést, hogy további intézkedésig ne követeljenek az importőröktől a speciális behozatali utalványokat.

Végül ott van még azoknak az országoknak az ügye, amelyekkel Románia egyelőre fenntartja az eddigi rendszert, amíg a velük kötött kompenzációs, vagy kiiringszerződés lejár. Ugy az importőrök, mint az exportőrök tudni szeretnék, hogy ez mely országokra vonatkozik. Romániának ma a következő államokkal van valamilyen külkereskedelmi egyezménye: Magyarország, Görögország, Olaszország, Svájc, Franciaország, Ausztria, Csehszlovákia, Németország és Belgium. Eddig a kormány csak annyit hozott nyilvánosságra, hogy Magyarországgal és Görögországgal fenntartja a fennálló rendszert és Németországnak felmondotta az egyezményt. Mi a helyzet a többi országokkal szemben? És ha ezekkel megmarad egyelőre az érvényben levő szerződés, az onnan importált árukhoz kell-e behozatali utalvány, vagy sem?

Ezek mind elvi jelentőségű kérdések, amelyek tisztázatlansága miatt senki sem mer semmiféle üzleti vállalkozásba fogni, sem exportálni, sem importálni.

Van azonkívül egész sereg technikai részletkérdés, amelyről még semmiféle hivatalos felvilágosítás nem jelent meg a kormány részéről.

Végül az új behozatali rendszer gyakorlati életbeléptetésének elhalasztását azzal is magyarázzák egyes körökben, hogy Titulescu beavatkozására a kormány gyökeresen módosítani fogja az új rezsimet, sőt azt sem tartja kizártnak, hogy hatályon kívül helyezik Manolescu-Strunga bonyolult és semmiképpen sem egységes rendszerét.

A kicsiny jegyzőknek

880 Lei

jegyzéshez az állami kölcsön egy 1000 Lei névértékű kötvénye jár.

Ezen kölcsönkötvényhez 40 (negyven) szelvény tartozik, melyekből kétszer váltanak be évenként: az első szelvényre a 4½ %-os kamat fizetettik 1935 június 1-én, a második szelvényre az évi kamat másik fele fizetettik ki 1935 december 1-én. A harmadik kamat szelvény 1936 június 1-én lesz beváltva; a 4-ik szelvény 1936 december 1-én és így tovább a 40-ik feléig. Ezen első 40 szelvény beváltása után egy új 40 szelvényt tartalmazó sorozat lesz kibocsátva.

880 Lei után

ezek szerint minden levonás és minden adófizetés nélkül bevétel 45 Leit évenként, két részletben.

A jegyzett kötvények

számozva vannak. Minden évben, a kölcsön törlesztése (amortizálása) céljából egy mindig nagyobb és nagyobb mennyiségű kötvény lesz kisorsolva. Negyven év leforgása alatt az összes kötvények ki lesznek sorsolva — kezdve az 1935-ös évtől. Az első törlesztési húzás 1935 február 1-én lesz.

A kihuzott kötvényekért

nem 880, sem az 1000 Lei névérték, hanem 1200 Lei lesz kifizetve.

Igy minden félévben a jegyzők ezrei, a kis tőkések tízezrei a befizetett 880 Lei kölcsön helyett, a húzásokig élvezett kamatokon kívül 1200 Leit kapnak vissza.

A törlesztési húzásokkal egyidejűleg még igen tekintélyes nyeresemények is kerülnek kiosztásra.

Bármelyik kis tőkések, még az is, aki csak egyetlen egy kötvény birtokában van, melyért 880 Leit fizetett, nyerhet 3 milliót, 1 milliót, 500 ezer, 250 ezer vagy 100 ezer Leit.

Minden sorsjegy pénzbe kerül.

A kölcsön kötvény módját nyújt, hogy minden külön fizetés nélkül részt vehet ezen húzásoknál.

Minden évben kihuznak és kifizetnek 228 prémiumot 100 ezer Leitől 5 millió Lei-ig, azoknak kiknek számát a húzásnál kihuzták.

Aki megkeresett pénzt az államnál helyezi el, aki az országfejlesztési kölcsönből jegyez, pénzt jól és kicsiny vagyonát nagy haszonnal helyezi el.

Minden lefizetett 880 Leies kötvényre az állam biztosít:

több mint 5 százalékos kamatot, adózástól mentesítve.

A 880 Lei ellenében egy 320 Lei-es tulfizetést, azaz összesen 1200 Leit.

És ha a kötvény száma a nyeresemények húzásánál is kijön, minden kötlön díj nélkül ezen felül kap 100 ezer, egy negyedmillió, egy félmillió, egy millió vagy esetleg 3 milliós nyereseményt.

Sohasem nyújtott egy állami kölcsön annyi előnyt, hasznot és ezenfelül milliós nyereseményeket.

Jegyezzenek bizalommal Országfejlesztési Kölcsönt.

SPORT-ÉLET

Finisel az őszi bajnoki szezon!

A vasárnapi mérleg: a NAC nyerte a váradi derbit, a Ripensia legyőzte a CFR-1, a Venus a Romaniát, az Universitatea az Unirea Tricolor, a Juventus a Gloriát, a Jiul sok góllal a TMTE-1

Ujabb hatalmas botrány az aradi pályán

Az eredményeken érzik már az őszi szezon végének közeledése. Nagy erőfeszítések a pontszerzés terén! Az első osztályban nem volt meglepetés, az egész vonalon a favoritok győztek. A második osztályban a Jiul nagy gólarányú győzelme a TMTE ellen a feltűnő esemény. Sok csapat zárta a szezont ezen a vasárnap, úgy a másodosztályban, mint a kerületi bajnokságokban. Az eredmények:

Bemutatjuk a győzteseket: NAC, Ripensia, Venus, Universitatea, Juventus...

A nemzeti bajnokság első osztályában kétségtelenül a legnagyobb csata — a helyi versengést is tekintetbe véve

NAGYVÁRADON

volt. A NAC megérdemelten és biztosan győzte le a Crisanat, amely csak a második félidő elején tudta komolyan veszélyeztetni a NAC kapuját. A végeredmény így alakult:

NAC—CRISANA 3:1 (1:0)

Az 5. percben Chiroiu révén vezet a NAC és továbbra is támadásban marad. Szünet után folytatja a Crisana és a 7. percben Máté egyenlített. 1:1. A Crisana ostromai elcsendesülnek és lassanként újra a NAC kerül fölénybe. A 31. percben Bartha szabadrugását Bodola befegyeli 2:1. A mérkőzés utolsó perciben történt: Chiroiut felvágják a büntetőterületen belül. A megítélt 11-est Chiroiu rugja: gól! 3:1. Xifandó Bukarest vezette a mérkőzést.

Nagyváradról átugrunk a Bánát fővárosába, hogy megnézzük, mit végzett a Ripensia.

TEMESVÁR

a bukaresti vasutas csapat nem tudott megbirkózni a Ripensiaival, melynek csatársora sokkal gólképesebb volt, mint a veszélyesen támadó, de kapu előtt határozatlan CFR csatársor. A Ripensia győzött és ezzel első helyét megszilárdította a táblázaton:

RIPENSIA—CFR 2:0 (1:0)

A 22. percben Bindea, szünet után a 40. percben Schwartz a Ripensia góllövője. Itt a feltűnő talán az, hogy Dobay, aki a Ripensia minden mérkőzésén rugott gólt, ezúttal „szünetelt”... Biró: Seliaceanu, Kolozsvár.

De merész kanyarodóval szaladjunk át a fővárosba.

BUKARESTBEN

a Venus győzött, bár távolról sem olyan sok góllal, mint a múlt héten a Gloria ellen. Az igaz azonban, hogy ellenfele is jobb volt. Egyetlen góllal tudta megszerezni a győzelmet a Venus.

VENUS—ROMANIA 1:0 (0:0)

A második félidő 20. percében Volodea Válcov lövi a mérkőzést eldöntő gólt. A Romania sokat támadott, szépen játszott, de belső csatárai gólképtelenek voltak. Az aradi Oravec vezette a mérkőzést.

Most lássuk, mi volt

KOLOZSVÁR

ahol az egyetemi csapat az első félidő őrési iram után kifulladás Unirea Tricolor könnyen győzte le:

UNIVERSITATEA—UNIREA TRICOLOR

3:0 (0:0)

Szünet után a 30. percben Baciú kornéból, a 32. percben Surlasiu 16 méteres és lövésével és a 39. percben Ploesteanu 12 méterről kapásból szerzett gólja biztosítja a 3:0-as győzelmet. Biró: Murgu. Végül az ötödik mérkőzésen, amely

ARADON

került eldöntésre, a Juventus nehezen bár, de legyőzte a Gloriát, amely nagyon széteső játékot mutatott.

JUVENTUS—GLORIA 2:1 (2:0)

Cristea két góljával már két góllal vezet a Juventus. Aliman szépít.

A mérkőzésen történt súlyos botrányról lapunk más helyén számolunk be.

1. Ripensia	9	5	2	1	27:17	14
2. Kinizsi	8	6	0	2	28:20	12
3. Crisana	9	5	1	3	22:19	11
4. Universitatea	8	5	0	3	14:9	10
5. Venus	9	5	0	4	24:19	10
6. Romania	8	4	2	2	11:8	10
7. NAC	9	4	2	3	16:11	10
8. Gloria	10	4	2	4	19:26	10
9. CFR	9	4	0	5	16:18	8
10. Juventus	9	2	1	6	11:20	5
11. Unirea Tricolor	10	1	3	6	18:28	5
12. AMTE	8	0	1	7	10:23	1

Hátralevő mérkőzések: Ripensia: Universitatea, Gloria. Kinizsi: Juventus, Romania, Crisana. Crisana: AMTE, Kinizsi. Romania: NAC, Kinizsi, AMTE, NAC. Venus, Romania, Venus: NAC, Universitatea, Gloria. CFR: AMTE, Unirea Tricolor. Gloria: Venus, Universitatea: Ripensia Venus, Juventus, Unirea Tricolor: CFR, Juventus: Kinizsi, Universitatea, AMTE: CFR, Romania.

Sokan „zártak” már a másodosztályban

Macabi—Victoria 5:1 (2:1)

BUKAREST

Sportul Studentesc—Tricolor 1:1 (1:1)

PLOJEST

1 CSOPORT

1. Macabi	7	4	1	2	16:6	9
2. ACFR	7	4	1	2	13:7	9
3. Elpis	6	3	2	1	9:4	8
4. Sportul Student.	6	2	3	1	9:10	7
5. Victoria	6	2	2	2	8:10	6
6. Braşovia	7	2	1	4	7:13	5
7. Tricolor	7	1	2	4	8:16	4
8. Prahova	6	0	4	2	5:11	4

PETROZSÉNY

Jiul—TMTE 4:0 (1:0)

KRAJOVA

Ilsa—Rovine Griviţa 3:2 (2:1)

2 CSOPORT

1. Jiul	7	5	2	0	29:9	12
2. TMTE	5	4	0	1	14:8	8
3. UDR	6	3	1	2	18:9	7
4. Ilsa	5	3	1	1	15:11	7
5. Vulturii Text.	7	3	0	4	7:16	6
6. TAC	6	2	1	3	19:15	5
7. Rovine Griviţa	6	1	1	4	13:24	3
8. AAC	7	1	0	6	6:26	2

NAGYVÁRAD

Olympia CFR—CFR 5:3 (2:1)

KOLOZSVÁR

KAC—Kerámika 5:1 (4:1)

3 CSOPORT

1. Phoenix	7	7	0	0	37:7	14
2. Törekvés	7	3	2	1	10:8	8
3. CFR Kolozsvár	7	3	1	2	13:9	8
4. Olympia CFR	7	3	1	3	16:13	7
5. Tricolor	7	2	3	2	15:11	7
6. CFR Nagyvárad	6	1	3	2	10:19	5
7. KAC	6	1	1	4	9:14	3
8. Kerámika	7	0	1	6	6:31	1

MAROSVÁSARHELY

Mureş—Piski CFR 6:2 (2:1)

DICSŐSZENTMARTON

HTV—Sticla 4:2 (1:0).
A Sticla megővta a mérkőzést.

NAGYSZEBEN

NSE—Vitrometan 3:0 (1:0).

4 CSOPORT

1. Mureş	7	4	2	1	18:12	10
2. HTV	6	4	1	1	15:11	9
3. Unirea	6	3	2	1	13:5	8
4. Piski CFR	6	3	1	2	24:11	7
5. Sticla	7	3	1	3	13:12	7
6. NSE	7	1	2	4	7:13	4
7. Soimii	6	0	4	2	6:12	4
8. Vitrometan	7	1	1	5	8:28	3

BRAILA

Dacia—Unirea 2:0 (1:0).

IASI

Textilă—Unirea CFR 4:2 (3:0).

5 CSOPORT

1. Dacia Unirea	7	7	0	0	18:2	14
2. Textilă	7	4	1	2	11:10	9
3. Sporting	7	3	2	2	12:11	8
4. Jahn	7	3	1	3	13:12	7
5. DVA	7	3	0	4	11:16	6
6. Franco Română	5	1	2	3	6:5	4
7. CFR Pascani	6	2	0	4	9:12	4
8. Stadiu Bacău	6	0	0	6	7:23	0

Bajnoki mérkőzések

BRASSÓ

IAR—Astra 2:1 (1:1). Biró: Lakomcsik. Rekordszáma közönség volt jelen a mindvégig élénk és heves iramú, izgalmas mérkőzésen. Sajnálatos baleset történt a második félidő 29. percében. Gönczy repülőgyári játékos együtt ugrik a levegőbe a labdáért Jonescu Crum Astra hátvéd. Mindketten a földre esnek. Gönczy alul kerül és velőtrázó sikoltással terül el. Karcsontját törte! A repülőgyáriak kezdik a mérkőzést és már az első percben kornéból Jakóczy gólt fejel (1:0). A 4. percben az Astrának sikerült egyenlíteni Radu Jonescu révén (1:1). A játék iramos marad továbbra is, bár az Astra többször fölénybe kerül, azonban Zanger és Szávay minden támadást megakadályoznak. Gusbeth, a repülőgyári kapus minden labdát véd. A második félidő 19. percében kapu előtti kavargásból Hencuţ gólt lő (2:1) beállítva a végeredményt. Az Astra az egyenlítést megérdemelte volna.

Olympia—Ivria 2:1 (1:1). Biró: Puiu.

A Bocskai megverte a Hungáriát a köd félbeszakította a Ferencváros—Szeged döntetlenre álló mérkőzést, kikapott a Budai és a Kispest a magyar profibajnokságban

A magyar profibajnokság eseménye, hogy mindegyik csapat, amely egy-két héttel ezelőtt meglepetést okozott — mos kikapott. Így a Budai és a Kispest is. A Ferencváros mérkőzése félbeszakadt és újrajátszák. Az eredmények:

DEBRECEN

Bocskai—Hungária 2:0 (2:0). Az első félidő jó és eredményes csatárjátékával győzött a Bocskai. A 11. percben Hevesi, a 22. percben Markos a gólszerzők. Szünet után erőlyes sőt sokszor tulerélyes játékba kezd a Hungária, melynek eredménye Flóra megsérülése, de a remekül védekező Bocskainak nem tud gólt rugni.

BUDAPEST

Ferencváros—Szeged 2:2. A mérkőzés a második félidő 29. percében a pályára ereszkedett átlátszatlan sűrű köd miatt félbeszakadt. A profiszabályok szerint újrajátszák. Már meg is egyeztek, hogy november 29-én vagy december másodikán. Ezt az eredményt a táblán nem is szerepeltetik.

Ujpest—Phöbus 5:3 (4:1). Az első félidő Ujpest nyomasztó fölénye jegyében zajlott le, bár a vezetőgólt a 22. percben P. Szabó szerzi meg. 0:1. A 27. percben Jávör egyenlített, 1:1.

Izgalmakban bővelkedő, szép mérkőzés. Az Ivria a kezében tartotta a mérkőzést, de a második félidő 6. percében Weiszfeiler egy 11-est mellé lött! Az első félidő 6. percében kornéból Honighberger (1:0). A 31. percben Fred 30 méterről küldött labdáját a kapu felső sarkáról Réhner kapus beejti (1:1). A második félidő mindkét részről heves támadásokkal kezdődik, az Ivria többször fölénybe is kerül. A 14. percben Ludwig II. üres kapuba helyezi a labdát, biztosítva csapatának a győzelmet (2:1).

Gloria—Victoria 1:0 (1:0). Biró: Susu. Élénk, erős iramú játék, egyenlő ellenfelek küzdelme. Győzött a szerencsésebb csapat. Az első félidő 20. percében Mezey beadását Kocsis ember magasságban befegyeli 1:0. A második félidőben feljavult Victoria többet támad, azonban a Gloria védelme helyén van. A Gloria ügyekezett az eredményt tartani.

IFJUSÁGI BAJNOKI:

Olympia—Ivria ifj. 2:1 (0:1). Biró: Belindu. Winkler (2) és Stammler a góllövők.

IAR—Astra ifj. 2:2 (0:1). Biró: Rotter. Oprea és Chirica az IAR-ból. Nistor és Nicolau az Astrából a góllövők.

Gloria—Victoria ifj. 4:1 (3:0). Biró: Bölöni.

KOLOZSVÁR

Haggibbor—Avram Jancu 0:0. A kolozsvári kerületi bajnokság őszi fordulója ezzel befejeződött. Őszi bajnok a Haggibbor.

TEMESVÁR

Banatul—Fratelia 3:1 (1:1)
Rapid—Unirea 6:2 (3:1)
Politehnika—Electrica 1:1 (1:0)

ARAD

Az aradi kerület őszi bajnoka az ATE, miután az őszi forduló befejeződött.

Hakoah—Transsylvania 4:3 (4:2)

Alimentafia—Juventus 5:1 (1:0)

SZATMAR

Törekvés—Barkochba 2:1 (1:0)

VAJDAHUNYAD

Corvin—Lonai SC. 1:1 (1:0).

SZASZREGEN

MSE—Victoria 3:2 (2:1).

MMTE—STV 2:2 (1:1).

Barátságos mérkőzések

TEMESVÁR

Temesvár kombinált—Zombolya kombinált 5:2 (1:2).

NANDORHEGY

TAC—Metal Sport 5:1 (4:0).

MAROSVÁSARHELY

Mureş B.—MMTE B. 6:2 (4:1).

Phoenix—Kolping 4:0 (4:0)

NAGYSZEBEN

SzMTÉ—NSE B. 1:0 (1:0).

BRASSÓ

Schmoll—Tartler 7:1 (4:1). Cégmérkőzés. A Textil kombinált—Venus kombinált 2:1 (0:1)

Venus—Textil 1:0. Hatvan perces játék. A Venus Tóth 11-esével győz. Az ujonnan alakult Textil mindkét csapata komoly ellenfele volt a másodosztályú Venusnak.

SEGESVÁR

Unirea—Tövisi CFR 1:0 (1:0).

SZÉKELYUDVARHELY

UMTE—Medgyesi MTE 1:0 (1:0).

MEDGYES

Hargita—Spárta 2:0 (1:0).

Romania mezei futóbajnokságát Bukarestben a tizkilóméteres távon Manea nyerte 35 p 42 mp viszonylag jó idővel. Csapatversenyben a Granicerul győzött.

Követellen kimondottan eredeti
„OLLA”
GUM...?
mely évtizedek óta elismert és vezető minőség!

Műszaki könyvekben,

nyelvtanokban, szótárakban állandó nagyraktár a **Brassói Lapok Könyvosztályában**. Kérje díjtalan árjegyzékeinket.

A MAGYAR PROFIBAJNOKSÁG ÁLLÁSA:

1. Hungária	10	5	3	2	28:12	13
2. Ferencváros	9	6	1	2	26:14	13
3. Újpest	9	4	4	1	25:8	12
4. Booskai	9	4	4	1	23:11	12
5. Budai	10	4	2	4	23:18	10
6. Kispest	9	3	4	2	19:17	10
7. Szeged	8	4	1	3	14:13	9
8. Attila	9	3	2	4	11:24	8
9. III. Kerület	9	2	3	4	12:15	7
10. Phöbus	9	2	3	4	18:26	7
11. Soroksár	9	2	2	5	10:18	6
12. Somogy	10	0	3	7	10:42	3

Bécsi bajnoki eredmények. Rapid—Sportklub 3:2 (1:2). Admira—FAC 1:1 (1:0). Vienna—WAC 2:0 (1:0). Austria—FC Wien 1:1 (1:0). Wacker—Hakoah 4:3 (2:0). Libertas—Favoritner 3:1 (3:1).

HAMBURG

Hamburg—Berlin 4:1 (2:1).

Orvosi és orthopéd műszergyár

NAGY GY.

Bukarest, Calea Victoriei 81.

Készít: Csipő és térdizületi gyuladásoknál tehermentesítő járógépeket, koksizidisz, Hessing lüszöket, ludtálp betéteket, műlábakat, könnyű gumilábfeleket, műkezket, sérvkötőket, stb. Teljes orvosi és fogászati berendezéseket, elektromos készülékeket, röntgen stativokat, stb. és vállál e szakmába vágó minden javítást is.

Birkózás

LUDWIGSHAFEN

Németország—Magyarország 6:1. A magyar birkózó válogatott súlyos veresége Németországban. A német birkózók fölényesen jobbak voltak a tartalékos magyar csapattal szemben.

Atlétika

Világrekordot kísérelt meg a diszkoszvetésben Schröder magdeburgi versenyző. Első dobása 49,80 cm. volt, amellyel már túlszárnyalta Sievert 49,32 méteres német rekordját. Utolsó dobásával — 51,39 m! — szenzációs eredményt ért el, amivel azonban elmaradt a világrekordtól. Német rekordként még sem hitelesítik Schröder eredményét, mert nem versenyen érte el.

Gyepfokki

Németország—Belgium 4:1 (1:0)

ÁBEL AMERIKÁBAN

47

REGENY
Irtá: TAMASI ARON

Ráműtattam a földekre és azt mondtam:

— En nem tudom, hogy mit keressek az olyan emberek között, akik megesszik a kenyeret és a földet mégsem szeretik! Gáspár bácsi is körülnézett, majd így felelt:

— En megmondom, mit keressél.

— Mit?

— A Liberty garázst!

Nagyember létére olyan könnyen megfelelt, hogy először megcsodáltam őt s azután így szóltam:

— Maga olyan okos, hogy máskor is kérdezni fogok effélit.

Szegény és vergődő szavaimban fullánkot láthatott, mert hirtelen megállt az út közepén és megint a zsebébe hatolt a két öklös kezével. Utána ráammeresztette, mint két vércsét, a méregben parázsló két szemét és a helyes viselkedésről s az itteni megélhetés szabályairól olyan előadást kanyarított, hogy lehajtottam a fejemet és fájdalommal néztem szerencsétlen életemet abban a tengerszemben, mely a lelke mélyén a könnyeimből összegyűlt. Nem is válaszoltam semmit neki, hanem amikor kibeszélte magát, engedelmesen és szótalanul tovább mentem az oldala mellett.

Nemsokára meg is találtuk az illető garázst és oda bementünk. Óriási és fából épített szint talámtunk, benne öt-hat kiszolgált automobil, számtalan kerékel és rengeteg olyan ócska dologgal, a melyek egyik-másik felboncolt futókosinak az alkotórészei voltak. Künn a szin előtt is állott két kocsi: az egyik nagyon mocskosan, a másik pedig boncolás alatt. S mindezekhez hat ember járult, négy a szin előtt félig-meddig munkában, kettő pedig bent a szinben.

— Hol van a gazda? — kérdezte Gáspár bácsi.

Erre az egyik nagyot kiáltott, ha jól emlékszem, valami mester Bingál is volt a kiáltásban. Az eredményre már sokkal jobban emlékszem, mert még most is magam előtt látom azt az embert, aki a szinből eléjött a kiáltásra és felénk tartott. Közepes termetű és vastag ember volt, olajszínű bőre neki, soknapos sűrű sörtekkal a duzzadt arcán és rendetlen fekete hajjal a nagy kerek fején. Két fekete szeme domborúan kiállott a medriből és olyan büvölös volt, mint némely különös állat, mely álló és pocsolás vizben tanyázhatik.

Egyenesen odajött hozzánk és azt kér-

dezte, hogy mit akarunk. Erre Gáspár bácsi elmondta neki, hogy mi járatban vagyunk itten s megérdeklődte azt is, hogy mennyi időbe és mennyi pénzbe kerül az én kioktatásom. Az időre nézve azt felelte a szőrös főnök, hogy azt nem lehet megmondani, mert az a körülmény fogja meghatározni, hogy én egészen buta vagyok-e, vagy csak félig. A pénzt ellenben megmondhatja pontosan, mert kezen hatvan dollár kell neki, akár egy hét alatt tanulom meg a mesterséget, akár két hónap alatt.

Ha angol beszédjében a kiejtés is olyan hibátlan lett volna, mint a szüntelen és riasztó darabosság, akkor hamar készen lehetett volna a vásár. Így ellenben olyan sokáig gyötörtük hármán a szavakat, hogy a végén obsitot érdemeltünk volna, mint a kiszolgált katonák. S eredményt is csak annyit értünk el, hogy ő tanítani fog, ameddig kell, mi viszont nem egy-összegeben gyarapítjuk öt hatvan dollárral, hanem máttól kezdve s ki tudja meddig, minden nap két dollárt fogunk fizetni. Az első kettőt Gáspár bácsi mingyárt oda is adta neki, azután pedig félrevont engemet, hogy a nagy tanítás előtt az ábécés könyvet ideadja.

— No, mit szólna? — kérdezte.

— En azt szólok, — mondtam neki — hogy ha meghalni is apróhirdetés után találunk, akkor bizonyosan elkárhozunk.

A szeme sarkából nevetve adott igazat nekem, de egyébként a bölcselkedésnek nem látta idejét.

— A megegyezéshez mit szólna? — folytatta.

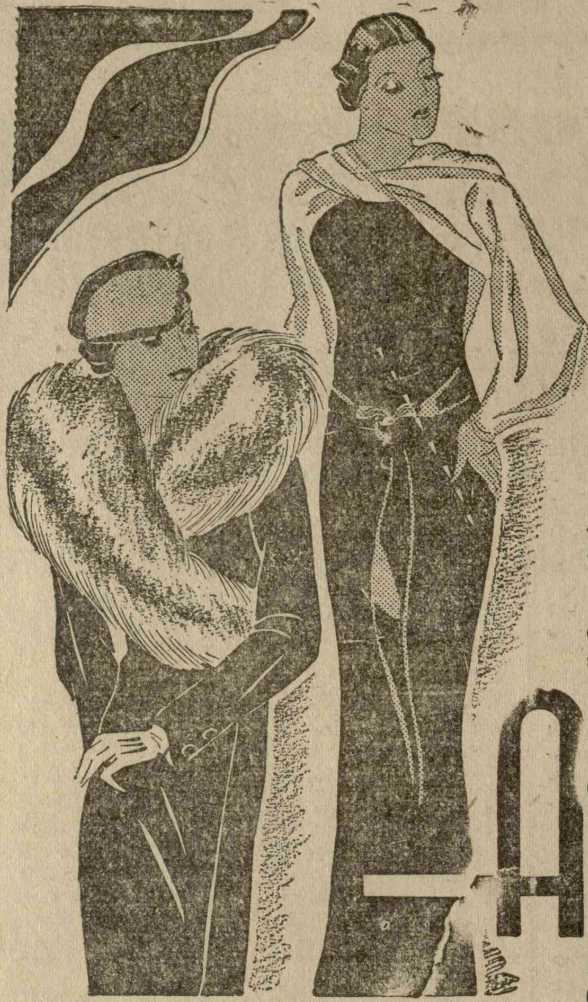
— En helyeslem.

— No, ha helyesled, akkor nyitva legyen a szemed és úgy igyekezzél, hogy két hét alatt mindent tudj. Neked jó fel-fogó képességed van s a szorgalmat is vedd elé! Ügyelj azonban magadra, mert úgy nézem, hogy a főnök szíriai származás, azok a szíriaiak pedig... Megértetted-e?

Amikor hallotta, hogy nemcsak megértettem, hanem ezekről a jelenlegi dolgokról magam pontosan úgy gondolkodom, mint ő, akkor meglepedés látszott az arcán. Távoznai is úgy távozott el, mint akinek nagyon jól sikerült valamikor a számár hátára rárajzolni a keresztet.

Elég komolyra vettem én is a dolgot, mert sietve magamra öltöttem a munkaruhát, aztán odamentem a szőrös főnökhöz és azt mondtam:

— Van-e könyve is a tanításhoz? (Folyt. köv.)



ARCOSA

kizárólagosan

női felöltők és ruhák

áruhaza.

Állandó nagy választék legújabb francia és angol modellekben.

Gyermek- és női felöltők különböző szövetekből, különféle szőrmézéssel.

Olcsó árak.

Minden igényeknek megfelelő délutáni- és estélyi ruhák.

Arcosa

BUKAREST, Cal. Victoriei Nr. 33
(Casa Frascati). Telefon Nr. 3-64-67

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lei, vastag betűkből 8 lei. Legkisebb hirdetés 10 szó. Álláskeresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés négyszeri feladásánál 25% engedmény. A hirdetés díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-eladás

Eladó 1 drb. 21 b. hengerek és 1 pár 42 kőjárat, komplett, az ára mindkettőnek 20.000 Lei. Csak személyesen tárgyalok. Pünkösdi Samu Tärlungeni 19. jud. Braşov. 16224

Malomberendezés, szítás, „Diesel” motorral, két köves, eladó. „Mercur” cég, Hatég.

Állásnyer

Fodrász (fodrásznő), szakma minden ágában perfekt, felvétetik. Dorthelmer, Bukarest, Calea Victoriei 50. 11156

Bukarest

Dr. Botvinik berlini specialista bőr- és nemibajokban. Rendel: 12-2, 5-8-ig. Vasárnap 9-10-ig. Bukarest, Piaţa Rosetti 6. (Bulev. Carol). Telefon: 3/34-11.

Dr. Biró Borbála fogorvos, Berlinben specializálva legmodernebb öntött arany-munkákban, porcellánkoronákban és gyermekfogászatban. Rendel: Str. Regalá 8. Telefon: 3-36-94. 21191-b

BRASSÓI BURGONYA fehér és rózsá, kitűnő minőségű elsőosztályú árú, mázsánként 150 lej, hazaszállítva 50 kg-os zsákokban (legkisebb mennyiség 100 kg.) Rendeléseket felvesz Union S.A. Bucureşti, Calea Plevnei 159 (Lessel gyár). Telefon 3-80-45.



Előnyös árakon.

Sp. rherdek, fehérék vagy fekete, emailrozottak és belga kályhák

„GLORIA”
KÁLYHAGYÁR

Bukarest Str. Florilor 30
Kérje díjtalan árjegyzékünket.

Berkovici Lulu kozmetikai intézetében (Bukarest, Str. Nicolae Bălcescu 39 bis II. em.) legmodernebb arc- és testápolás, helyifogyasztás, manicure. Díjtalan tanácsadás. Dolgozó nőknek 50% kedvezmény. Telefon 2-47-51. 210112

Uj fűzőszalon vállálja halcsont nélküli fűzők, estélyi princesszek készítését, valamint ezek tisztítását és javítását. Str. Emigratului 7. (Antim mellett.) 211122-b

DOCTOR GRUBARG. Nemibajok, szifilisz. Nőbetegségek. Folyások és komplikációk. Impotencia. Elektroterápia. Analízisek. Hivatalnokoknak és munkásoknak kedvezmény. Rendel: 11-2-ig és 5-8-ig. Bulevardul Carol 43. 21189-b

Elsőrendű magyar és francia konyha. diéta előírás szerint, kívánatra házhoz szállítva. Roth Pensio, Bukarest, Str. Alex. Lahovari 33. I. em. 211124-b

„PETER” szépségápolási intézet átköltözött Bukarest, Str. Anastase S. mu 4. III. em. alá. Kibővíte orvosi felügyelettel. Parafin fürdők, torna-kurzusok, arcápolás, továbbá pedicure, manicure, krémek, puderek, pakolások, stb. 211110-b

Gallérokat, keményinget, férfi- és nőruhákat szépen szakértően mos, fest, tisztít a brassói „Kristály” gőzmosoda bukaresti fiókja: Strada Regalá 6. 277-b

Butorozott komfortos szoba (Str. Carol-on, Főposta közelében) kiadó kizárólag egyedülálló, szolid, feltétlenül ur-nőknek. Érdeklődni: Pompadour, Victoriei 14. 211120-b

ORVOSI és orthopéd-műszergyár, Nagy Gy. Bukarest, Calea Victoriei 85. Készít: csipő- és térdizületi gyuladásoknál tehermentesítő járógépeket, koksizidisz, Hessing-fűzőket, ludtálpbetéteket, műlábakat könnyű gumilábfeleket, műkezket, sérvkötőket stb. Teljes orvosi- és fogászati berendezéseket, elektromos készülékeket, röntgen stativokat stb. és vállál e szakmába vágó minden javítást is. 211124-b

DOCTOR ANA ALESKE. Női bajok és szülészeti. Kezelés és operációk. Elektroterápia. Hivatalnokoknak és munkásoknak kedvezményes árak. Rendelés 8-12-ig és 4-8-ig. Bulevardul Maria 2. Bărăie sarok. 211120-b

Biri néni

szakácskönyve a legjobban és legolcsóbb. Ismét kapható mindenütt. Kemény kötésben 100— lei. Postán utánvétellel szállítja a

Brassói Lapok Könyvosztálya.

Felelősszerkesztő: Kocsis Béla

Kiadó, lap- és nyomdatulajdonos: Lap- és könyvkiadó R.T. Braşov.